

- II. Vida Imre thtts., ○ 1. o., ⊖ 2. o., ○ b., ⊕, ☞, Sz².
- II. Vida Lajos thtts., ○ e. k. e. é. k. ☞, ☞, Sz¹, ⊕, ☞.
- III. Vigh György thtts., ○ 2. o., ⊕, ☞, Sz¹, ⊕, ☞.
- I. Viliányi Sándor alhdgy., M. é. k. V. oszt., k. e. é. k. ☞, k. v. é. k. ☞, ☞, Sz¹, ☞, ⊕, ☞.
- V. Vincze Aladár őrm., ○ e., Sz³.
- III. Vincze Dezső őrm., ☞ B., Sz³.
- III. Vincze György tórm., ○ 2. o., ⊕, ☞, Sz².
- IV. Vincze János II. thtts., k. e. é. k. ☞, k. v. é. k. ☞, ☞, Sz², ☞.
- VI. Vincze József tórm., m. é. k. V. oszt., k. e. é. k. ☞, ☞, Sz¹, ☞.
- III. Vizvári István thtts., k. e. é. k. ☞, ☞, Sz¹, ⊕, ☞.
- III. Vörös Ferenc thtts., ○ b., ☞, Sz¹, ⊕, ☞.
- III. Vörös Gyula tórm., k. e. é. k. ☞, k. v. é. k. ☞, ☞, Sz¹.
- III. Vörös János II. thtts., ⊕, Sz¹, ☞.
- II. Vörösmarty József thtts., ⊕, ☞, Sz², ☞.
- VII. Zay Károly tórm., ○ b., ⊕, Sz¹, ☞, Sz².
- Sz. Dr. Zádor Antal thtts., ○ br., ☞, Sz².
- II. Zámbo Herman tórm., ○ 2. o., ○ b., ⊕, S, ☞, Sz².
- IV. Zombori János thtts., ○ b., ⊕, ☞, Sz¹, ☞.
- Porosz harcos érd. érem.
- I. Zsámbok János tórm., ○ 2. o., ⊕, ☞, Sz³.
- III. Zsigmond István g. thtts., ⊕, ☞, Sz², ☞.

Változások a m. kir. csendőrség tagjainak és azok hátrahagyottainak nyugellátásában.

Az 1934. év új korszak kezdetét jelenti a csendőrségi nyugellátás történetében, mert ebben az évben valósult meg a testület régi óhaja és törekvése: tagjai és azok hozzátartozói ellátásának egységes szabályozása.

Eddig ugyanis a csendőrtisztek és hasonló rangúak ellátásánál a katonai nyugdíjtörvény (1921:XXXII. t.-c.) határozmányait, a csendőrségi egyének, valamint az összes csendőrségi (tehát úgy a tiszti, mint a legénységi) özvegyek és árvák ellátása tekintetében a polgári nyugdíjtörvény (1912:LXV. t.-c.) rendelkezéseit kellett alkalmazni.

Ezt a különbséget szüntette meg a közszolgálati alkalmazottaknak és a honvédség tagjainak, valamint mindezek hozzátartozóinak ellátását szabályozó rendelkezések módosításáról szóló 1934. évi I. törvénycikk (röviden: nyugdísnovella), amidőn a III. Fejezet 12. §-ának első bekezdésében kimondta, hogy a csendőrség tényleges szolgálatban álló összes egyénei, valamint ezeknek hátrahagyottai az 1934. január hó 1-től kezdve ellátás szempontjából az 1921:XXXII. törvénycikk hatálya alá tartoznak.

Kivételt képeznek a próbacsendőrök, akikre nézve a m. kir. honvédség legénységi állományú egyéneinek és az ily egyének hátramaradottainak ellátásáról szóló 1929:XV. törvénycikk rendelkezései a mérvadók.

Sajnos, az államháztartás pénzügyi helyzete nem engedte meg, hogy a katonai nyugdíj-

törvény hatályának kiterjesztése visszaható erejű legyen, s így a csendőrség olyan tagjainak, valamint azok olyan hátrahagyottainak ellátása tekintetében, akik az 1912:LV. törvénycikk alapján az 1934. évi január hó 1-én már ellátásban részesültek, továbbra is azokat az ellátási szabályokat kell alkalmazni, amelyek a polgári nyugdíjtörvény hatálya alá tartozó alkalmazottakra mindenkor érvényben vannak.

Mint hogy olvasóink előtt a katonai nyugdíjtörvény határozmányai kevésbé ismertek, e törvényt ez alkalommal teljes szövegében közöljük, természetesen a hatálybalépésétől mostanig eszközölt módosítások figyelembevételével s felmélítve az egyes szakaszok végén — ahol szükséges —, a szakaszban foglaltakkal kapcsolatos más tudnivalókat.

Ugyancsak teljes egészében közöljük a próbacsendőrök ellátására vonatkozó törvény-cikket is.

Végül kivonatossan ismertetjük még a nyugdíjnovellának azokat az egyéb rendelkezéseit, amelyek a csendőrségre is vonatkoznak és közöljük azt a törvénycikket (1927:VI. t.-c.), amely a m. kir. közigazgatási bíróság hatáskörét kiterjeszti a katonai nyugdíjtörvény hatálya alá tartozó egyének ellátási és családi pótlék ügyeire.

I.

A katonai ellátásról szóló 1921. évi XXXII. törvénycikk.

ELSŐ FEJEZET.

*Hivatásos havidíjasok és hivatásos altisztek.
Az ellátás nemei.*

1. §.

Az ellátás nemei a következők: a) nyugdíj,

b) lakáspénz, c) sérülési pótdíj, c) rokkant házi ellátás.

I. NYUGDÍJAK.

Igény állandó nyugdíjra.

2. §.

A honvédséghez (határőrséghez, folyamőrséghez, csendőrséghez) tartozó, havidíjat vagy havizsoldot élvező hivatásos személyeknek állandó nyugdíjra van igényük, ha őket nyugállományba helyezik, miután

a) életük hatvanadik évét betöltötték, vagy

b) altiszteknek valósággal eltöltött 18 szolgálati év után, vagy

valósággal eltöltött 15 szolgálati év után abban az esetben, ha legalább 10 szolgálati évet arcvonal szolgálatban töltöttek el, vagy

c) a szolgálatban kilenc évet és hat hónapot meghaladó beszámítható időt eltöltöttek és tartósan szolgálatképtelenné, azaz hivatásos katonai (csendőrségi) szolgálatra tartósan alkalmatlanokká váltak.

3. §.

Kilenc évet és hat hónapot meghaladó beszámítható szolgálati idő betöltése előtt is állandó nyugdíjat kell megállapítani, ha az igény jogosult annak folytán vált tartósan szolgálatképtelenné, hogy:

a) hadiszolgálatteljesítés következtében saját hibáján kívül megsérült vagy egészségét tartósan megromtatta;

b) másként, de saját hibáján kívül, a szolgálat teljesítése alatt, a szolgálat szoros kapcsolatban, a katonai (csendőrségi) szolgálat sajátosságai következtében vagy pedig a szolgál-

lati tartózkodásra kijelölt vagy valamely szolgálat teljesítése közben érintett helyen uralkodó fertőző betegség következtében sérült meg vagy rontotta meg tartósan egészségét;

c) elmebeteg lett, eskorba esett, mindkét szemére megvakult, mindkét szemének látóképessége annyira csökkent, hogy csak igen nagy tárgyakat ismer fel közvetlen közelből, illetőleg csak a sötétséget tudja megkülönböztetni a világosságtól; továbbá, hogy hallását vagy beszélőképességét egészen elvesztette vagy hűdés következtében tehetetlenné vált.

Igény időleges nyugdíjra.

4. §.

Annak, aki szolgálatképtelenné vált, mielőtt a szolgálatban kilenc évet és hat hónapot meghaladó beszámítható időt eltöltött volna, a 3. §-ban felsorolt eseteken kívül, a nyugdíj csak időlegesen jár, még pedig annyi évre, amennyit az illető a szolgálatban egészen vagy csak részben is eltöltött.

Ha időleges nyugdíjjal ellátott valamely személyt a hadsereg-igazgatás (csendőrség) valamely ágazatában alkalmaznak, akkor az illető az alkalmazás tartama alatt — az eredeti élvezeti időtartamon túl is — nyugellátásának élvezetében marad s a nyugállományba való visszahelyezés alkalmával állandó nyugdíjra nyer igényt, ha összes beszámítható szolgálati ideje a kilenc évet és hat hónapot meghaladja.

Az időleges nyugellátás élvezeti időtartamának meghatározásánál csak a valósággal eltöltött szolgálati idő (a hadiévekkel együtt) jön figyelembe, a kedvezményes számítás nem. Pl. Ha valakinek hadiévekkel együtt, vagy hadi-

évek nélkül 7 évi és 1 napi valóságos szolgálati ideje van, részére az időleges nyugellátás 8 évre illetékes.

Beszámítható szolgálati idő.

5. §.

Szolgálati időnek kell számítani:

a) a szolgálatbalépés, a besorozás vagy a kinevezés napjától kezdve a honvédségnél (nemzeti hadseregben), továbbá a m. kir. csendőrségnél, a volt m. kir. honvédségnél, a m. kir. népfőkelésnél, közös hadseregben, vagy a haditengerészetnél eltöltött minden tényleges szolgálati időt (a 6. §-ban felsorolt időtartamok kivételével);

b) a tényleges katonai (csendőrségi) szolgálatba való belépés vagy újra belépés előtt polgári állami szolgálatban vagy az állammal egyenlőnek tekintendő vagy azzal az érvényben álló jogszabályok szerint a nyugellátás szempontjából viszonyosságban álló közszolgálatban eltöltött beszámítható szolgálati időt, feltéve, hogy az átlépés a polgári szolgálatból a tényleges katonai (csendőrségi) szolgálatba harminc napnál nem hosszabb megszakítás után vagy pedig az állandó vagy időleges nyugállományból történt;

c) az 1912. évi LXV. t.-c. 16., 17. és 18. §-okban felsorolt szolgálati időket és pedig ugyanoly feltételek és módzatok mellett, amint azokat az idézett szakaszok szerint a polgári államszolgálatához hozzászámítani kell;

d) azt az időtartamot, amely alatt a nem tényleges vagy a várakozási illetményekkel szabadságolt katonai (csendőr) személyt vagy a nyugállományba helyezett személyt a hadsereg-igazgatás (csendőrség) valamely ágazatában alkalmazták;

e) valamely rendszeresített álláson való végleges alkalmazást közvetlenül megelőző próba- (ideiglenes) szolgálatban vagy szerződéses szakszolgálatban eltöltött időtartamot.

A Magyarországtól elcsatolt területeken állomásozott, de később Magyarország területére átvitt katonai (csendő)ri egyéneknek az elcsatolt területeken a Trianoni békeszerződés hatálybalépésének napjáig, vagyis az 1921. évi július hó 26-ig töltött ideje beszámítható szolgálati időnek tekintendő, az az idő azonban, amelyet a katonai (csendő)ri személy az elcsatolt területen az 1921. évi július hó 26. napjától kezdve töltött, a nyugdíj szempontjából nem számítható be, de a szolgálat megszakításának nem tekinthető.

A háború alatt teljesített katonai szolgálat *első sorban* a katonai anyakönyvi vagy személyi lap hiteles másolatával, leszerelési igazolvánnyal, vagy az összeomlás előtt fennállott katonai alakulások és katonai kiegészítési hatóságok ügyének liquidálásával és iratainak megőrzésével megbízott vármegyei népgondozó kirendeltségek által kiállított igazolvánnyal, *másod sorban* minden olyan okmánnyal vagy bizonyítvánnyal — mint szabadságolási igazolvány, kórházi bizonyítvány, felülvizsgálati iratok stb. — igazolható, amelyből a tényleges katonai szolgálat teljesítése és annak időtartama kitűnik, *végül* esetben pedig két volt előljárónak (tisztnek) becsületére való hivatkozással megerősített írásbeli nyilatkozatával, ha tisztí nyilatkozatot beszerezni lehetetlen, az arcvonalban érdekelttel együtt szolgált 2 volt legénységi állományú egyénnek esküvel megerősített tanuságtételével kell igazolni.

A nyilatkozatot, illetőleg esküt, a tanuk lakóhelyén állomásozó katonai parancsnokság előtt, ha pedig ilyen a tanuk lakóhelyén nincs, a községi előljáróság (városokban a polgármester) előtt kell tenni. A községi előljáróság (polgármester) a nyilatkozatot, illetőleg a tanuságtételről szóló jegyzőkönyvet láttamozza. Tényleges állományú tisztek nyilatkozatainál a láttamozás csak a sajátkezű aláírás hitelesítésére terjed ki. Ha a tanuk különböző helyeken laktak, két külön nyilatkozatot kell kiállítani.

Re nem számítható idő.

6. §.

Re nem számítható:

a) a várakozási illetményekkel vagy illetmény nélkül töltött szabadság tartama (az 5. §. c) pontjában és a 73. §-ban említett eset kivételével);

b) az az idő, amely alatt valaki, mint szökevény távol volt;

c) a bíróság által kiszabott szabadságvesztésbüntetés tartama, ha az hat hónapot meghalad;

d) a katonai jellegről való leköszönést, vagy a bírósági, becsületügyi, fegyelmi vagy közigazgatási úton történt elbocsátást megelőző szolgálati idő, kivéve, ha a 9. §. alapján el látást engedélyeztek.

*

Nem számítható be a 18. életév betöltése előtt polgári állami vagy más közszolgálatban töltött idő sem.

Hadiévek beszámítása.

7. §.

Valamely háborúért a nyugdíj megállapí-

tásánál hadi éveket kell a szolgálati időhöz hozzászámítani. Egy és ugyanabban a naptári évben csak egy időszakot lehet egy, és ugyanarra a személyre nézve hadiév gyanánt számítani. Hogy ekként mely időszakokért kell egy-egy hadiévet hozzászámítani, továbbá, hogy ebben a kedvezményben mely személyeket, milyen mértékben és milyen feltételek mellett kell részesíteni, azt esetenként az Államfő határozza meg.

A hadifogságban töltött időt hadi évek hozzászámítására való igény tekintetéből csak akkor lehet figyelembe venni, ha az illetőnek a hadifogságba jutásnál és a hadifogság tartama alatt tanúsított magatartását igazoltnak ismerték el.

A hadi éveket a nyugdíjra való igény és a nyugdíj megállapítása szempontjából a válósággal eltöltött szolgálati évekkal egyenlőknek kell tekinteni.

*

Hadi évek számítására nézve a világháborúra vonatkozólag a következő rendelkezések vannak érvényben:

Hadi évek az 1914, 1915, 1916, 1917, 1918 és 1919. hadjáratok évek után számíthatók. Az az idő, mely a hadi év számítása tekintetében figyelembe jön, 1914. július hó 25-én kezdődik. Az 1919 március hó 21-től augusztus hó 1-ig terjedő időszak nem vehető figyelembe.

A nyugdíj kiszabásánál *egy* hadi év hozzászámítására annak van igénye, aki

a) a világháború folyamán, bár megszakításokkal, vagy több naptári évben, de együttesen legalább 3 hónapon át tényleges katonai (csendőrségi) szolgálatot teljesített;

b) tekintet nélkül teljesített szolgálatának

időtartamára, harcban vett részt, vagy az ellenség előtt megsebesült, vagy hadi viszontagságok, köztük járványos betegség következtében, a szolgálatra képtelenné vált.

Aki a háború folyamán több naptári évben teljesített tényleges szolgálatot, mindegyik naptári év után egy-egy évet kell mint hadi évet a nyugdíj kiszabásánál hozzászámítani, ha ő e naptári évek mindegyikében legalább három hónapon át teljesített tényleges szolgálatot, vagy tekintet nélkül teljesített szolgálatának időtartamára, a fentemlített b) pontban foglalt rendelkezések alá esik.

A hadifogság olyképp számít, mintha az illető egyén egyéb hadiszolgálatot teljesített volna.

Az 1919. év után hazatért hadifoglyoknak — ha a tényleges szolgálatból kiválásukkor a nyugdíjba beszámítható javadalmazással egyenlő összegű nyugdíjra igénnyel még nem bírnak — az 1919. évet követő évek közül az 1922. év végéig mindazok, melyekben az illető legalább 3 hónapot hadifogságban töltött, szintén hadi éveknek számítanak, ha egyébként a hadifogságba jutás és a hadifogságban tanúsított magatartás igazolatott.

Hadi éveket kedvezményesen számítani (négy hónapot ötnek, vagy hét hónapot nyolcnak) nem lehet.

Nyugállományba helyezés hivatalból.

8. §.

Olyan katonai (csendőrkör) személyek, akiknek a tényleges szolgálatban való további megmaradása az erre vonatkozó szabályzatok szerint meg nem engedhető, a szolgálati idejüknek megfelelő időlegesen vagy állandó ellátási illet-

ményekkel — a netalán fennálló tényleges szolgálati kötelezettség feloldása mellett — előzetes felülvizsgálat nélkül helyezhetők nyugállományba.

*

A hivataltól nyugállományba helyezett egyének nyugdíjának megállapításánál a csendőrségi pótdíj és esetleges korpótdíj nem vehető figyelembe.

Ellátás odvitélése különös esetekben.

9. §.

Olyan hivatásos katonai (csendőr) személyek részére, akiket az arra vonatkozó szolgálati szabályzatok értelmében rendfokozatukból elbocsátanak, vagy akik arról önként leköszönnek, a honvédelmi miniszter (csendőrségnél belügyminiszter) beigazolt rászorultság esetén a törvényes mérték teljes összegéig terjedhető ellátási díjakat ítélhet oda.

A katonai (csendőr) rendfokozatnak büntetőbírószági úton való elvesztésénél a honvédelmi miniszter (csendőrségnél belügyminiszter) a pénzügyminiszterrel egyetértőleg, illetve a minisztertanács engedélye alapján méltánylást érdemlő esetekben és beigazolt rászorultság esetén ellátási díjakat ítélhet oda a törvényes mérték feléig, egészen kivételes esetekben annak teljes összegéig is.

Ha az előbbi bekezdésekben említett személyek tartós tényleges szolgálatban maradnak, e szolgálat tartamára nyugdíjat engedélyezni nem szabad; úgyszintén nem szabad a havidíjas minőségben eltöltött szolgálati időnek megfelelő időleges nyugdíjnak lejáratí idejét, a legénységi állományban töltött tényleges szolgálat által meghosszabbítani.

A honvédelmi (belügy-) miniszter az engedélyezett ellátást átmenetileg vagy végérvényesen ismét beszüntetheti, ha azok a feltételek, amelyek annak idején a nyugdíj engedélyezésére alapul szolgáltak, később megszűnnek.

*

A kivételes ellátás engedélyezése iránti kérelmekhez csatolandó bizonyítványoknak tartalmaznia kell: 1. az ellátásban részesítendő egyének korát, családi állapotát, továbbá a feleségének korát és a gyermekeknek számát és korát; 2. az ellátásban részesítendő egyének, továbbá feleségének és gyermekeinek: a) foglalkozását, b) a foglalkozásból eredő keresetüket, c) vagyoni és jövedelmi viszonyaikat; 3. azt, hogy az ellátásban részesítendő egyén munka- és keresetképes-e, hogy munka- és keresetképesége milyen mértékben csökkent; 4. azt, hogy az ellátásban részesítendő egyének vannak-e felmenő, illetőleg oldalági rokonai (szülő, nagyszülő, testvér), hogy mi azoknak a foglalkozása, s hogy milyenek a kereseti, vagyoni és jövedelmi viszonyaik.

A 2., 3. és 4. pontok alatti körülményeket helyhatósági bizonyítvánnyal, illetőleg hatósági orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni.

A kivételes ellátás engedélyezése méltányosságon alapszik, ennél fogva az ellátás engedélyezését esetleg megtagadó miniszteri határozat ellen nincs helye a m. kir. közigazgatási bíróság előtti eljárásnak.

A nyugdíj összege.

10. §.

A kijáró havi nyugdíjat (2—4. §-ok) a be-

számítható szolgálati idő szerint, akként kell megállapítani, hogy az tíz (kilenc év, hat hó és egy nap tíz évnek számít) beszámítható szolgálati évig az utoljára élvezett havidíjnak (havisoldnak), honvédségi (csendőrségi) pótdíjnak, s a netalán élvezett korpótdíjnak 40 százalékat és minden további beszámítható szolgálati évért 2 százalékat tegye ki. Egyéb pótdíjakat a nyugdíj megállapításánál akkor kell beszámítani, ha azokat valamely külön törvény vagy a költségvetés beszámítandónak jelöli meg.

A nyugdíj megállapításánál:

a) katonaaállományú hivatásos tiszteknek a csapatállományban és a katonarvosoknak a csapatállományban vagy katonakórházi szolgálatban valósággal eltöltött szolgálati ideje minden teljes négy hónapját öt hónappal kell számítani;

b) a tiszteknek, továbbá a főiskolai képzettséghez kötött egyéb havidíjas csoportokba tartozó személyeknek, akiknél a magasabb rendfokozatba való előlépéshez különös képesítés beigazolása van előírva és végül a katonai tanítóknak valósággal eltöltött minden egyéb szolgálati ideje minden teljes hét hónapját nyolc hónappal kell számítani, valamely itt fel nem sorolt havidíjas-csoportokba való netaláni átlépiség;

c) legénységi állományú egyének ellátási díjainak megállapításánál a csapatállományban valósággal eltöltött szolgálati időnek minden teljes hét hónapját nyolc hónappal kell számítani.

E számítással a valósággal eltöltött szolgálati időhöz öt évnél többet hozzászámítani nem szabad.

A szolgálati idő megállapításánál a kilenc

évet és hat hónapot meghaladó beszámítható szolgálati idő után a hat hónapot meghaladó évtörödékeket teljes évnek kell számítani, a hat hónapig terjedő évtörödéket ellenben számításon kívül kell hagyni.

A felülvizsgáló bizottság véleménye alapján és az összes idevágó körülmények mérlegelése mellett, a netalán járó sérülési pótdíjat is figyelembe véve, a honvédelmi miniszter (csendőrségnél belügyminiszter) a pénzügyminiszterrel egyetértőleg felemelheti azoknak a katonai (csendőr) személyeknek nyugdíját, akiknek szolgálatképtelenségét bebizonyítottan a szolgálat teljesítése alatt szerzett súlyos betegség, vagy őket a szolgálatban ért baleset, vagy mindkét szemükre terjedő megvakulás, vagy pedig az a körülmény idézte elő, hogy mindkét szemük látóképessége olyan fokban csökkent, hogy csak igen nagy tárgyakat tudnak közvetlen közelből felismerni, illetőleg csak a világozságot tudják a sötétségtől megkülönböztetni, vagy akiknek szolgálatképtelensége elmezavar folytán állott be. A felemelés mérve általában a nyugdíj összegének megállapításánál beszámítható ténylegességi illetménynek 20 százalékáig terjedhet, egészen kivételesen azonban magasabb is lehet.

A honvédelmi (belügy-) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg a felülvizsgáló bizottság véleménye alapján és az összes idevágó körülmények figyelembe vétele mellett más esetekben is felemelheti — a nyugdíj összegének megállapításánál beszámítható ténylegességi illetménynek 20 százalékáig terjedhető összeggel — olyan személyek nyugdíját, akik valamely súlyos betegség vagy őket ért baleset folytán váltak szolgálatképtelenné és eddigi állásuknak megfelelő minden polgári keresetre tartósan alkalmatlanokká.

A nyugdíjnak az előbbi bekezdés szerint odaitélt felemelését a honvédelmi (belügy) miniszter beszüntetheti, ha megszűntek azok az előfeltételek, amelyeknek alapján az odaitélés annak idején történt.

A nyugdíj egy esetben sem haladhatja meg azoknak a ténylegességi illetményeknek az összegét, amelyek a nyugdíj megállapításánál e §. első bekezdése szerint beszámíthatók.

*

A csendőrségnél csapatszolgálatot teljesítő tiszteknek tekintendők: a kerületi — és ennél alacsonyabb parancsnokok, ezek szervezetszerű helyettesei és segéd tisztjei, a csendőrkerületi parancsnokságok beosztott törzstisztjei és katonaaállományú előadótisztjei s végül a nyomozó- és tanalakulatok összes katonaaállományú tisztjei (a tanfolyamhallgatók is). Ilyen tisztzi szolgálatnak minden teljes négy hónapja ötnak számít.

Tiszteknek a katonaaállományban, de nem csapatszolgálatban, továbbá tiszteknek tisztzi rendfokozatban, de nem a katonaaállományban töltött minden egyéb szolgálati idejét, végül tiszteknek legénységi arcvonalbeli szolgálatban teljesített szolgálati ideje minden teljes hét hónapját nyolc hónapnak, míg tiszteknek a legénységi állományban, de nem csapat (arcvonalbeli) szolgálatban töltött szolgálati idejét egyszerűen (felemelés nélkül) kell számítani.

A szolgálati időnek kedvezményes számítása szempontjából tisztzi rendfokozatnak tekintendő a hadapródi, hadapród-tiszthelyettesi és zászlósi (hasonló állású) rendfokozat is.

Csendőrlégénységénél (csendőrtől alhadnagyig) csapatbeli (arcvonalbeli) szolgálatnak

számít: az örsökön, továbbá a szakaszparancsnoki, vagy a tanalakulatoknál segédoktatói és hallgatói minőségben teljesített szolgálat, nemkülönbön a nyomozó alosztályoknál szolgálatvezetői minőségben, valamint ezen utóbbi alakulatok külső csoportjánál bármely minőségben teljesített szolgálat. A csapatbeli szolgálat minden teljes hét hónapját nyolc hónapnak kell számítani.

Nem arcvonalbeli (csapatbeli) szolgálatnak tekintendő a csendőrlégénységénél: az összes irodai és egyéb segéd munkások (raktárkezelők, sokszorosítók, nyilvántartók, rádiótávírázók és rádióműszerészek) a fegyver-, patkoló- és műmesterek, a gazdasági tiszt helyettesek (számvivőaltisztek), felügyelő- és laktanyagondnok altisztek, s végül a nyomozó alosztályok belső csoportjánál beosztottak szolgálat. E bekezdésben említett szolgálat csak egyszerűen (felemelés nélkül) számít.

A tizenöt évnél kevesebb beszámítható szolgálati idő után időleges vagy állandó nyugállományba helyezett (várakozási illetményekkel szabadságolt) egyének nyugdíját (várakozási illetményét) úgy mint eddig, ezentúl is korlátozva (szanálva), vagyis a nyugdíj (várakozási illetmény) címén különben járó összegnek a hatvan (60) százalékával kell megállapítani. E korlátozás alul csak azok képeznek kivételt, akik hatvanadik életévüket már betöltötték, sérülési pótdíjat élveznek, vagy közhatósági bizonyítvánnyal beigazoltan semmiféle keresettel vagy jövedelemmel nem bírnak és amellet teljesen munka- és keresetképtelenek is. A teljes munka- és keresetképtelenséget az illető kérel-

mére az osztályparancsnokságoknál működő felülvizsgáló bizottság állapítja meg.

Azoknál, akiknek a nyugalombahelyeztetésük időpontjában tizenöt évi vagy annál több beszámítható szolgálati idejük volt, az 5300/M. E. 1926. számú rendelet 1926. évi július hó elsejétől kezdődőleg az addig fennállott szanalási korlátozásokat megszüntette.

Az 1924. évi 5100/M. E. sz. kormányrendelet alapján 1925. évi július hó 1-je előtt nyugalomba helyezettek nyugdíját a 9000/M. E. 1927. számú rendelet 1927. november hó 1-től 10%-kal felemelte.

A 6670/M. E. 1927. sz. kormányrendelet pedig elrendelte, hogy mindazok, akik 1925. július hó 1-én és azt megelőzőleg lettek nyugalomba helyezve, az esetben, ha 65. életévüket betöltötték, a betöltést követő hó elsejétől a 7000/M. E. 1925. sz. rendelet szerinti fizetésnek megfelelő százalékában kapják nyugdíjukat.

Az államháztartás egyensúlyának biztosítása céljából az 5000/M. E. 1931. sz. rendelet 1931. szeptember hó 1-től, a 7000/M. E. 1931. sz. rendelet 1932. január hó 1-től, a 3000/M. E. 1932. sz. rendelet 1932. július hó 1-től, s végül az 1400/M. E. 1933. számú rendelet 1933. március hó 1-től leszállította (csökkentette) a nyugdíjak összegét. A 3000/M. E. 1932. sz. r. a havi 80 pengőt, az 1400/M. E. sz. r. a havi 100 pengőt meg nem haladó nyugdíjat mentesíti a további csökkentések alól.

A jelenleg érvényben álló csökkentések százalékát a következő kimutatás tünteti fel:

Kimutatás

a nyugdíjak csökkentési százalékáról.

Ha a csendőregyén u olára az alábbi rangosztályba tartozott	nyugdíjár abban az esetben, ha azt	
	1925. július hó 1-je és 1927. október hó 31-e közötti időben	az 1927. évi október hó 31-ét követő időben
	járt nyugdíjba beszámítható javadalmazás alapulvél le mellett állapították meg, 1933 március hó 1-től kezdve az alábbi százalékkal kell csökkenteni	
a III. rangoszt.	30%	32%
a IV és V. „	27%	32%
a VI. „	25%	32%
a VII. „	23%	32%
a VIII. „	23%	31%
a IX. „	21%	30%
a X. „	19%	28%
a XI. „	17%	26%
A legénységi állományú egyéneknél	15%	21%

A fenti csökkentési százalékok a nyugdíjaknak csak a havidíjra (havizsoldra) eső részére vonatkoznak. A csendőrségi pótdíjra eső rész tiszteknél minden rangosztályban 50%-kal, míg legénységi állományú egyéneknél ugyanolyan százalékkal csökkentendő, mint a havizsoldra eső nyugdíj.

Azoknál, akik 1925 július hó elseje előtt kerültek nyugállományba és nyugdíjuknak az összege az 5000/M. E. 1931., illetve 7000/M. E. 1931. és 3000/M. E. sz. rendelet szerinti csök-

kentések után meghaladná a havi 80, illetőleg havi 100 pengőt, a nyugdíjat nem kell csökkenteni, de a 9000/M. E. 1927. számú rendelet szerinti 10%-os felemelés is elmarad. Ha pedig az említett csökkentések után a nyugdíj összege kevesebb lenne havi 80, illetőleg havi 100 pengőnél, a 10%-os felemelés után a nyugdíjat az első esetben 5%-kal, a második esetben 7%-kal csökkenteni kell.

Az ellátási díjak havi összegeinek csökkentésénél a pengőn felüli fillérösszeget kerek 10 fillérékben kell megállapítani oly módon, hogy a 6 fillérnél kisebb összeget figyelmen kívül kell hagyni.

A nyugdíj összegének megállapításánál az 1930:XXVI. t.-c. alapján az 1630/M. E. 1930. sz. r. rendszeresített csendőrségi pótdíj csak azoknál vehető figyelembe, akik e pótdíjat a tényleges állományban is élvezték, vagyis 1930. július hó elseje után kerültek nyugállományba.

11. §.

Ha a hadsereg-igazgatás (csendőrség) valamely ágazatában alkalmazott nyugállományú személyeket a nem tényleges viszonyba visszahelyezik, nyugdíjukat újra kell megállapítani.

12. §.

Ha valamely katonai (csendő) személy a hartzéren az arra hivatottak részéről neki ideiglenesen vagy véglegesen adományozott olyan parancsnokságot vezet (működési kört tölt be), amely szervezetszerűen az övénel magasabb rendfokozatot illet meg, akkor részére a nyugdíjat a legközelebbi magasabb rendfokozat legalacsonyabb fokú havidíjának (haviilletményének) alapulvételével kell megállapítani abban az esetben, ha beigazolhatólag ez alkalmazás alatt

a katonai (csendőrségi) szolgálat sajátlagossága folytán bekövetkezett valamely fogyatkozás folytán vált szolgálathéptelenné.

Az ilyen parancsnokság (működési kör) adományozásának azonban szolgálattilag kihirdetve kellett lennie.

13. §.

Az olyan alhadnagyok és hasonló állásúak nyugdíját, akik az ellenség előtt történt sebesülés vagy egyébként hadiszolgálatteljesítés következtében váltak szolgálathéptelenné, olyan összeggel kell megállapítani, mint a legalacsonyabbfokú havidíjat élvező XI. rangosztálybeli havidíjasokét (10. §.).

A nyugdíj élvezetének kezdete.

14. §.

A nyugdíj egyenlő havi részletekben előre fizetendő, tovább nem osztható illetmény, amelynek élvezete a ténylegességi illetmények beosztását és a 9. §. első és második bekezdéseinek eseteiben, az odaítélést követő hónap elsejével kezdődik.

A nyugdíj élvezetének megszűnése.

15. §.

A nyugdíj élvezetét meg kell szüntetni:

- a) ha az igényjogosult meghal;
- b) ha az igényjogosultat a hadseregben (csendőrségnél) ténylegességi illetmények élvezete mellett újra alkalmazták;
- c) ha az igényjogosult egy évnél hosszabb ideig tartózkodott Magyarországon kívül, ha csak a nyugdíj élvezetét erre az időre részére külön nem engedélyezték;

d) ha az igényjogosult a magyar állampolgárságot elveszti, vagy a magyar állampolgárság mellett idegen állampolgárságot is szerez;

e) ha az igényjogosult a honvédelmi (belügy) miniszter engedélye nélkül valamely idegen hatalom szolgálatába lép;

f) ha az igényjogosult ellen a büntetőbíró-ság olyan ítéletet hoz, amely a nyugdíj elvesztését vonja maga után; méltánylást érdemlő esetekben azonban — kivéve az állam iránt tartozó hűség kötelmeibe ütköző bűncselekményekért történt elítélés eseteit, — a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg, illetve a minisztertanács hozzájárulásával az elítélt részére a törvényes mérték teljes összegéig terjedhető ellátási illetményeket engedélyezhet;

g) ha az igényjogosult részére rokkant házi ellátást adományoztak;

h) ha az igényjogosult polgári állami vagy ezzel egyenlőnek tartott szolgálatba lépett át (16. és 17. §-ok és 5100/M. E. 1924. számú rendelet I. F. 18. és 19. p., illetve V. F. 1. p.);

i) ha eltelt az az idő, amelyre a nyugdíjat időlegesen adományozták, hacsak az igényjogosult a nyugdíjat a 4. §. második bekezdése alapján tovább nem élvezzi;

k) minden más esetben, amelyben az igényjogosult az érvényben álló katonai (csendőrségi) szabályzatok szerint a nyugállományból fogya-tékba jut, kivéve, ha az igényjogosult a katonai (csendőrségi) rendfokozatról a nyugdíj további élvezetének meghagyása mellett leköszönt és leköszönését elfogadták, vagy ha az igényjogo-sult katonai (csendőr) jellegét becsületgyi, fe-gyelmi vagy közigazgatási úton veszti el;

l) ha az igényjogosult a nyugdíj élvezetéről lemond, a lemondás tartamára;

m) ha az igényjogosultat a büntetőbíró-ság hat hónapnál hosszabb tartamú szabadságvesztésbüntetésre ítéli és az ítélet nem vonja maga után a nyugdíj elvesztését, a büntetés végrehajtásának tartamára; méltánylást érdemlő esetekben a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg és a minisztertanács hozzájárulásával megengedheti, hogy a nyugdíjat egészen vagy részben erre az időre is kiszolgáltassák.

A nyugdíj élvezetének időleges beszüntetése az időleges nyugdíjnak lejáratí idejét nem hosszabbítja meg.

A nyugállományú katonai (csendőr) személyek ellátási díjainak kezelése polgári államszolgálatba való átlépésnél.

16. §.

Nyugállományú katonai (csendőr) személynek ideiglenes vagy végleges polgári állami szolgálatba vagy ezzel egyenlőnek tartott, illetve ezzel nyugalatás szempontjából viszonyosságban álló szolgálatba való átlépése esetén — kivéve a napidíj, vagy napi- vagy hetibér mellett való alkalmazást, — a katonai (csendőrségi) ellátási díjak élvezetét ama hónap elsejétől kezdve kell beszüntetni, amelyben az új alkalmazással egybekötött fizetés élvezete kezdődik.

A sérülési pótdíjat azonban ilyen alkalomból nem szabad beszüntetni.

*

1924. július hó 1. óta alig van olyan közszolgálat, amely az állammal viszonyosságban ne állana a szolgálati idő kölcsönös beszámítása tekintetében.

A viszonyosság azt jelenti, hogy úgy az állam, mint a városok (az üzemek kivételével), törvényhatóságok stb. nyugdíj-szabályrende-

tükbe egyforma rendelkezéseket vesznek fel a szolgálati idő kölcsönös beszámítására nézve.

A községi szolgálatok közül csak az életfogytiglan történt megválasztás folytán rendszeresített állásban töltött idő vehető figyelembe, illetve számítható be. Pl. iktató, irodatiszt, irnok, végrehajtó, rendőrfelügyelő, rendőr-ellenőr, stb. minőségben töltött idő.

Ha érdekeltet új alkalmazásából nyugállományba helyezik, akkor mindkét (katonai és polgári) szolgálati idejét beszámítják és nyugdíját az után az állás után kapja, amely után részére magasabb összegű nyugdíj folyósítható.

17. §.

E szakaszban foglaltak az 1924. évi 5100—M. E. számú rendelet V. fejezetének 13. pontja értelmében 1924. évi július hó 1-étől kezdve nem nyerhetnek alkalmazást, ezért mellőztük ennek közlését.

Az illetékek kezelése a polgári állami szolgálatból való visszalépésnél.

18. §.

Ha az állandó nyugdíj élvezetéből polgári állami vagy ezzel egyenlőnek tartott vagy nyugellátás szempontjából viszonyosságban levő szolgálatba átlépett katonai (csendőr) személy, ebből az állásból állandó polgári ellátásra való igény nélkül távozik, akkor az előbb élvezett katonai (csendőrségi) ellátási díjakra újra igénye van.

Nyugdíjjal csak időlegesen ellátott katonai (csendőr) személyeknek ilyen esetben csak anynyiban van igénye a katonai (csendőrségi) ellátási díjak újból való kiszolgáltatására, amennyiben az az idő, amelyre az időleges nyugdíjat részére megállapították, még nem telt le.

Ha azonban polgári állami vagy ezzel

egyenlőnek tartott vagy nyugellátás szempontjából viszonyosságban levő szolgálatban állott katonai (csendőr) személy polgári állását büntetőbírósi ítélet folytán veszítette el, akkor a katonai (csendőrségi) ellátási díjak újra való élvezetére nincsen igénye.

Nyugdíjjáruelék.

19. §.

Ténylegességi havidíjat vagy havizsoldot élvező személyek, valamint a hadseregigazgatás (csendőrség) valamely ágazatában alkalmazott egyéb hivatásos személyek nyugdíjjáruelékot kötelesek fizetni. E járulék a rangosztályba sorolt személyeknél a nyugdíj megállapításánál beszámítható illetmények (10. §.) 1½%-a, a többi személyeknél 1%-a.

A nyugdíjjáruelékot havi előzetes részletekben kell fizetni.

Mozgósíttottsági viszonyban, valamint várokozási illetményekkel vagy illetmény nélkül vagy szabadságdíj fizetése mellett való szabadságtartama alatt nyugdíjjáruelékot fizetni nem kell.

Az illetékszerűen beszedett nyugdíjjáruelékok visszatérítésének semmi körülmények között nincsen helye.

II. LAKÁSPÉNZ.

Ígény, összeg és élvezet.

20. §.

A jelen törvény alapján nyugdíjat élvező (lakhely szabad választásával rokkantvázi ellátási hellyel ellátott) személyeknek lakáspénzre is van igényük.

*

A lakáspénz 1934 május hó 1-től járó összege az alábbi, 1—4. számú kimutatásokban van feltüntetve:

1. Kimutatás

a csendőrségnek azokat a tagjait, akik 15 évnél kevesebb szolgálati idővel helyeztettek nyugalmomba, az 1934. évi május hó 1.-jétől kezdve megillető lakbérékről (lakáspénzekről).

Ha az ellátásban részesülő a tényleges szolgáló atban utoljára volt		akkor a lakbér (lakáspénz)											
		az I.		a II.		a III.		a IV.		az V.		a VI.	
		lakáspénzosztályba tartozó helyeken											
		bér- évre gyedre	egy hónapra	bér- évre gyedre	egy hónapra	bér- évre gyedre	egy hónapra	bér- évre gyedre	egy hónapra	bér- évre gyedre	egy hónapra	bér- évre gyedre	egy hónapra
p e n g ő													
altábornagy	és hasonrangú	378·90	126·30	340·80	113·60	303·—	101·—	265·20	88·40	227·40	75·80	189·30	63·10
tábornok		348·30	116·10	313·50	104·50	278·70	92·90	243·90	81·30	209·10	69·70	174·30	58·10
ezredes		287·70	95·90	258·90	86·30	230·40	76·80	201·30	67·10	172·80	57·60	143·70	47·90
alezredes		257·40	85·80	231·90	77·30	205·80	68·60	180·30	60·10	154·50	51·50	128·70	42·90
őrnagy		227·40	75·80	204·30	68·10	181·80	60·60	159·—	53·—	136·20	45·40	113·40	7·80
százados		181·80	60·60	163·50	54·50	145·20	48·40	127·20	42·40	108·90	36·30	90·90	30·30
főhadnagy		136·20	45·40	122·70	40·90	108·90	36·30	95·40	31·80	81·90	27·30	68·10	22·70
hadnagy, zászlós		121·20	40·40	108·90	36·30	96·90	32·30	84·90	28·30	72·60	24·20	60·60	20·20
alhadnagy, tiszthelyettes		90·90	30·30	81·90	27·30	72·60	24·20	63·60	21·20	54·00	18·10	45·30	15·10
törzsőrmester, őrmester		75·60	25·20	68·10	22·70	60·60	20·20	52·80	17·60	45·30	15·10	37·80	12·60
csendőr, próbacsendőr		66·60	22·20	60·—	20·—	53·10	17·70	46·50	15·50	39·90	13·30	33·30	11·10

Az 1931: XXVI. tc. hatálybalépésének időpontjában érvényben volt 4.000/1928. M. E. számú rendelet szerint járt kisebb összegű lakbéréknek (lakáspénzeknek) 55%-a.

2. Kimutatás

a csendőrségnek azokat a tagjait, akik 15 évi, vagy ennél több, de 25 évnél kevesebb beszámítható szolgálati idővel helyeztetek nyugalmába, az 1934. évi május hó 1-től kezdve megillető lakbérékről (lakáspénzekről)

Ha az ellátásban részesülő a tényleges szolgálatban utoljára volt		akkor a lakbér lakáspénz)											
		az I.		a II.		a III.		a IV.		az V.		a VI.	
		la áspénzosztályba tartozó helveken											
		bér- éve- gyedre	egy hónapra	bér- éve- gyedre	egy hónapra	bér- éve- gyedre	egy hónapra	bér- éve- gyedre	egy hónapra	bér- éve- gyedre	egy hónapra	bér- éve- gyedre	egy hónapra
p e n g ő													
altábornagy	482·10	100·70	433·80	144·60	385·80	128·60	337·50	112·50	289·20	96·40	240·90	80·30	
tábornok	443·40	147·80	399·—	133·—	351·60	118·20	310·50	103·50	266·10	88·70	221·70	73·90	
ezredes	366·30	122·10	329·70	109·90	293·10	97·70	256·20	85·40	219·90	73·30	183·—	61·—	
alezredes	327·60	109·20	294·90	98·30	262·20	87·40	229·50	76·50	196·80	65·60	163·80	54·60	
őrnagy	289·20	91·40	240·10	86·70	231·30	77·10	202·50	67·50	173·40	57·80	144·60	48·20	
százados	231·30	77·10	208·20	69·40	184·80	61·60	161·70	53·90	138·60	46·20	115·50	38·00	
főhadnagy	131·40	57·80	156·—	52·—	138·60	46·20	121·50	40·50	104·10	34·70	86·70	28·90	
hadnagy zászlós	154·20	51·40	138·60	46·20	123·30	41·10	108·—	36·—	92·40	30·80	77·10	25·70	
altábornagy, tiszthelyettes	115·80	38·60	104·10	34·70	92·40	30·80	80·70	26·90	69·30	23·10	57·60	19·20	
törzsermester, őrmester	96·30	32·10	86·70	28·90	77·10	25·70	67·20	22·40	57·60	19·20	48·—	16·—	
csendőrnagy, főhadnagy	84·60	28·20	76·20	25·40	67·80	22·60	59·40	19·80	50·70	16·90	42·30	14·10	

Az 1931. XXVI. tc. hatálybalépésének időpontjában érvényben volt 4.000/1928. M. E. számú rendelet szerint járt kisebb összegű lakbérének (lakáspénzeknek) 70%-a.

3. Kimutatás

a csendőrségnek azokat a tagjait, akik 25 évi, vagy ennél több, de 35 évnél kevesebb beszámítható szolgálati idővel helyezettek nyugalomba, az 1934. évi május hó 1.-től kezdve n e f illető lakbérékről, (lakáspénzekről)

Ha az ellátásban részesülő a tényleges szolgálatban utoljára volt		akkor a lakbér (lakáspénz)											
		az I.		a II.		a III.		a IV.		az V.		a VI.	
		lakáspénzosztályba tartozó helyeken											
		bér- évr- gyedre	egy hónapra	bér- évr- gyedre	egy hónapra	bér- évr- gyedre	egy hónapra	bér- évr- gyedre	egy hónapra	bér- évr- gyedre	egy hónapra	bér- évr- gyedre	egy hónapra
		p e n g ő											
a tábornagy	és haszná- ngű	551 10	183 70	495 90	165 30	440 70	146 90	385 50	128 50	330 60	110 20	275 40	91 80
tábornok		506 70	168 90	456 30	152 10	405 30	135 10	354 90	118 30	303 90	101 30	253 50	84 50
ezredes		418 50	139 50	376 80	125 60	35 10	111 70	293 10	97 70	251 10	83 70	209 10	69 70
alezredes		374 70	124 90	337 20	112 40	299 70	99 90	262 20	87 40	224 70	74 90	187 20	62 40
őrnagy		330 60	110 20	297 30	99 10	261 30	88 10	231 30	77 10	198 30	66 10	165 30	55 10
százados		264 30	88 10	237 90	79 30	211 50	70 50	185 10	61 70	158 70	52 90	132 30	44 10
lohadnagy		198 30	66 10	178 50	59 50	158 70	5 90	138 90	46 0	119 10	39 70	99 10	33 10
hadnagy, zászlós		176 10	58 70	158 70	52 90	141 10	47 10	123 30	41 10	105 60	35 20	87 90	29 30
ahadnagy visztelyettes		132 30	44 10	119 10	39 70	105 60	35 20	92 40	30 80	79 20	26 40	66 10	22 10
törzsőrmester, őrmester		110 10	36 70	99 10	33 10	87 90	29 30	77 10	25 70	66 10	22 10	54 90	18 30
csenőőr, próbacsendőr		96 90	32 30	87 30	29 10	77 40	25 80	67 80	22 60	57 90	19 30	48 30	16 10

Az 1931. XXVI. tc. hatálybalépésének időpontjában érvényben volt 4.000/1928. M. E. számú rendelet szerint járt kisebb összegű lakbérének (lakáspénzeknek) 80%-a.

4. Kimutatás

a csendőrségnek azokat a tagjait, akik 35 évi vagy ennél több beszámítható szolgálati idővel helyezettettek nyugalmába, az 1934. évi május hó 1-től kezdve megillető lakbérékről (lakáspénzekről).

Ha az ellátásban részesülő a tényleges szolgálatban utoljára volt		akkor a lakber (lakáspénz)											
		az I.		a II.		a III.		a IV.		az V.		a VI.	
		lakáspénzosztályba tartozó helyeken											
		ber- évk- gyedre	egy hónapra	ber- évk- gyedre	egy hónapra	ber- évk- gyedre	egy hónapra	ber- évk- gyedre	egy hónapra	ber- évk- gyedre	egy hónapra	ber- évk- gyedre	egy hónapra
p e n g ö													
altábornagy	é s h a s o n t a r t a n g ú	619·80	206·60	557·70	185·90	495·90	165·30	433·80	144·60	372·—	124·—	309·90	103·30
tabornok		570·—	190·—	513·30	171·10	456·—	152·—	399·—	133·—	342·—	114·—	285·—	95·—
ezredes		471·—	157·—	423·90	141·30	376·80	125·60	329·70	109·90	282·60	94·20	235·20	78·40
á ezredes		421·50	140·50	379·20	126·40	336·90	112·30	294·90	98·30	25·90	84·30	210·60	70·20
őrnagy		372·—	124·—	334·50	111·50	297·30	99·10	260·40	86·80	222·90	74·30	185·70	61·90
s/á ados		297·30	99·10	267·60	89·20	237·90	79·0	208·20	69·40	178·50	59·50	14·80	49·60
főhadnagy		222·90	74·30	200·70	66·90	178·50	69·0	156·—	52·—	133·80	44·60	111·30	37·10
hadnagy, zászlós		198·30	66·10	178·20	59·40	158·70	52·90	138·90	46·30	118·80	39·60	99·—	33·—
alhadnagy, tiszthelyettes		148·80	4·60	133·80	44·60	18·80	39·60	103·80	34·60	89·10	29·70	74·10	24·70
törzserőmester, őrmester		123·90	41·30	111·30	37·10	99·—	33·—	86·70	28·90	74·10	24·70	61·80	20·60
csendőrr, próbacsendőr		108·90	36·30	98·10	32·70	87·—	29·—	76·20	25·40	65·10	21·70	54·30	18·10

Az 1931: XXVI tc. hatálybalépésének időpontjában érvényben volt 4.000/1928 M. E. számú rendelet szerint járt kisebb összegű lakbéréknek (lakáspénzeknek) 90°/_o-a.

nek, a lakáspénz összegét az 1934. évi május 1-től kezdve — tekintet nélkül beszámítható szolgálati idejükre, — a lakáspénz megállapításánál alapul veendő lakáspénz összegnek 90%-ában kell megállapítani.

Az ellátásban részesülő alkalmazott csak egy jogcímen kaphat lakáspénzt. Ha az alkalmazottnak többféle jogcímen van lakáspénzre igénye, részére csak a magasabb összegű lakáspénzt lehet kifizetni s a kisebb összegű lakáspénz fizetését be kell szüntetni.

Ha a nyugdíjasnak a vele közös háztartásban élő és tényleges szolgálatban álló vagy nyugdíjas házastársa is részesül az államtól vagy az ellátás szempontjából az állammal viszonyosságban álló intézménytől (nyugdíjintézet-től stb.) lakáspénzben (lakbérben, természetbeni lakásban), a részükre járó, illetőleg megállapítható lakáspénzek közül csak a magasabb összegű lakáspénzt lehet teljes összegében fizetni, a kisebb összegű lakáspénznek csak 50%-a jár.

Az oly nyugdíjasnak, akinek lakáspénze az I.—V. lakáspénzosztályok szerint állapítottatott meg, ha engedélyt nyert arra, hogy ellátását külföldön tartózkodásának ideje alatt is megtarthassa, — tekintet nélkül külföldi tartózkodásának helyére, — csak az V. lakáspénzosztályok szerint járó lakáspénzre van igénye.

Ha a külföldön tartózkodó nyugdíjas Magyarország területére visszaköltözik és hitelt érdemlően igazolja, hogy itt állandóan letelepedt, kérelmére a lakáspénzt a kérelem előterjesztését követő lakbérévnyegyed első napjától kezdve ismét annak a lakáspénzosztálynak megfelelően kell megállapítani, amely lakáspénzosztály szerint járó lakáspénzben külföldre távozása előtt mint nyugdíjas részesült.

21. §.

A lakáspénzt havi előzetes részletekben kell kiszolgáltatni; annak élvezete az ellátás folyósítására való igény beálltának napját követő lakbérévnyegyedtől (ha az igény a lakbérévnyegyed első napján nyílik meg, úgy ennek a lakbérévnyegyednek első napjától) kezdődik és annak a lakbérévnyegyednek a végével végződik, amelyben a nyugdíjra való igény megszűnik.

*

Ha az alkalmazott állásából kifolyólag tényleges szolgálatának tartama alatt természetben kapott lakást és nyugalombahelyezésének időpontjában ilyen lakásban lakott, részére a természetbeni lakásból kiköltözése napjától kezdve annak a lakbérévnyegyednek a végéig, amelyben a tényleges szolgálat alól felmentették (szolgálati viszonyát megszüntették), annak a lakáspénznek aránylagos részét (egy napra egy harmincadrészét számítva) kell folyósítani, amely az ilyen alkalmazottat a tényleges szolgálat alatt utoljára megillette volna abban az esetben, ha nem lakott volna természetbeni lakásban. Ha a nyugdíjas a természetbeni lakásból annak a lakbérévnyegyednek letele után költözik ki, amelyben a tényleges szolgálat alól felmentették (szolgálati viszonyát megszüntették), részére a kiköltözése napjától kezdve annak a lakbérévnyegyednek végéig, amelyben a természetbeni lakásból kiköltözött, a nyugdíjast megillető lakáspénznek aránylagos részét kell fizetni.

III. SÉRÜLÉSI PÓTDÍJAK.

Általános rendelkezések.

22. §.

A sérülési pótdíj a nyugdíjtól teljesen füg-

getlen és azt tekintet nélkül a szolgálati időre és rendfokozatra, csak a szenvedett sebesülés (sérülés, egészségrontás) foka szerint kell megállapítani. A sérülési pótdíj állandó vagy időleges.

Igény állandó sérülési pótdíjra.

A pótdíj összege.

23. §.

Rangosztályba sorolt tartósan szolgálatképtelen havidíjasoknak, a sebesülésnek (sérülésnek, egészségrontásnak) felülvizsgálat által megállapított fokához képest állandó sérülési pótdíjra van igényük a következő havi összegekben:

a) ha a tartós szolgálatképtelenség a szolgálat teljesítése alatt vagy mégis azzal szoros kapcsolatban az illetőnek saját hibáján kívül sebesülés vagy súlyos sérülés (egészségrontás) folytán állott be és a *b)*—*g)* pontok szerint magasabb összeg nem jár . . . . . 21.76 P

ha az illető az *a)* pontban megjelölt módon

b) egyik kezét vagy egyik lábát, vagy mindkét kezét vagy mindkét lábát vesztette el, de a könyök-, illetőleg térdizület használható állapotban marad, e testrészek mindegyikéért . . . . . 32.64 P

c) egyik szemére megvakult . . . . . 32.64 P

d) egyik karját vagy egyik láb-szárát, vagy mindkét karját vagy mindkét lábszárát vesztette el, e testrészek mindegyikéért . . . . . 43.52 P

e) mindkét fülére teljesen megsiketült, vagy beszélőképeségét teljesen elvesztette, továbbá a fejnek, mellkasi és hasiszerveknek oly mérvű megsérülése vagy megbetegedése, mi életműködésüknek oly lényeges csorbításával vagy akadályozásával jár, mely orvosi megítélés szerint a polgári életben legalább $\frac{2}{3}$ (66 $\frac{2}{3}$ %) kereset- vagy munkaképességcsökkenést okoz . . . . . 43.52 P

f) mindkét szemére megvakult, vagy látóképesége annyira csökkent, hogy csak igen nagy tárgyakat tud közvetlen közelből felismerni, illetőleg csak a világosságot tudja a sötét-ségtől megkülönböztetni . . . . . 87.04 P

g) bénulás folytán teljesen tehetetlenné vált . . . . . 108.80 P

A testrészek tartós hasznavehetetlenségét azok elvesztésével egyenlőnek kell tartani.

A rangosztályba nem sorolt havidíjasoknak és (önként továbbszolgáló) alitzsteknek a fentebb felsorolt feltételek mellett havi 13.60 P (*a*) pont), 20.40 P (*b*) és *c*) pontok), 27.20 P (*d*) és *e*) pontok), 54.40 P (*f*) pont) és 68.00 P (*g*) pont) összegű sérülési pótdíjra van igényük.

Ha ugyanannál a személynél a *b)*—*f)* pontokban felsorolt több eset fordul elő, akkor a kijáró sérülési pótdíjakat összegezni kell, de ez az összeg rangosztályba sorolt havidíjasoknál havi 108.80 pengőt, rangosztályba nem sorolt havidíjasoknál és alitzsteknél havi 68 pengőt meg nem haladhat.

A sérülési pótdíjra való igény csak a sebesülés (sérülés, egészségrontás) időpontjától számított 10 éven belül érvényesíthető.

A sérülési pótdíjak a mesterséges testrészek fenntartásából és pótlásából felmerülő kiadások fedezésére is szolgálnak.

24. §.

Az olyan hivatásos havidíjasok és hivatásos (önként továbbszolgáló) altisztek (csendőregyének) részére, akik sebesülésüket (sérülésüket, egészségrontásukat) ellenség előtt vagy bebizonyítottan hadiszolgálatteljesítés közben szerezték, a 23. §. szerint kijáró sérülési pótdíjat 50%-kal felemelt összegben kell folyósítani.

25. §.

Ha későbben újlagos felülvizsgálat a fogvatkozásnak olyan fokát állapítja meg, amely magasabb sérülési pótdíj odaítélését teszi indokolttá és az bebizonyítottan az annak idején szenvedett sebesülésnek (sérülésnek, egészségrontásnak) következménye, akkor a megállapított sérülési pótdíjat a megfelelő összegre fel kell emelni.

A sérülési pótdíjat az olyan rangosztályba sorolt havidíjasok részére is, a rangosztályba sorolt havidíjasok számára megállapított kiméretben kell megállapítani, akiknek szolgálatképtelenségét annak idején a legénységi állományban elszenvedett sebesülés (sérülés, egészségrontás) idézte elő.

Hasonlóképpen kell megállapítani olyan személyek részére is a sérülési pótdíjat, akik rendfokozatukról leköszöntek, vagy azt elvesztették, vagy pedig szolgálati kötelezettségük teljesítése után elbocsáttattak vagy kiléptek.

Legénységi állományú személyek részére a sérülési pótdíjat a rangosztályba nem sorolt

havidíjasok és altisztek számára meghatározott mértékben kell megállapítani olyan esetekben is, amikor a szolgálatképtelenséget annak idején rangosztályba sorolt havidíjas minőségben elszenvedett sebesülés (sérülés, egészségrontás) idézte elő.

Igény időleges sérülési pótdíjra.

26. §.

Azoknak a személyeknek, akiket felülvizsgálat alapján mint ezidőszerint szolgálatképteleneket várakozási illetményekkel szabadságolnak, a 23. §-ban megállapított összegű időleges sérülési pótdíjra van igényük, amennyiben a 23. §-ban felsorolt egyéb feltételek rájuk nézve fennforognak. Az időleges sérülési pótdíj a várakozási illetményekkel való szabadságolás tartamára szól, azonban két évet nem haladhat meg.

A sérülési pótdíjat továbbra az újlagos felülvizsgálat eredményéhez képest vagy állandóan, vagy az első bekezdés szerint megengedett összidőtartamon belül időlegesen kell megállapítani, adott esetben felemelni, leszállítani, vagy egészen beszüntetni.

A sérülési pótdíj élvezetének kezdete.

27. §.

A sérülési pótdíj egyenlő havi részletekben előre fizetendő, tovább nem osztható illetmény.

A sérülési pótdíj élvezete annak a hónapnak az elsejével kezdődik, amelytől kezdve azt odaítélték, legkorábban azonban annak a hónapnak elsejével, amely a felülvizsgálatra közvetlenül következik.

A sérülési pótdíj élvezetének megszűnése.

28. §.

A sérülési pótdíj élvezetét meg kell szüntetni:

a) ha az igényjogosult meghal;
b) ha az igényjogosult állami vagy állami-val egyenlőnek tekintendő vagy azzal a nyugellátás szempontjából viszonyosságban álló szolgálathoz lép, valamint akkor is, ha az igényjogosultat katonai (csendőrségi) ténylegességi illetmények élvezete mellett vagy a ténylegességi illetményekre való kiegészítéssel vagy olyan jutalomdíj mellett újra alkalmazzák, amely legalább e kiegészítéssel felér, e viszony tartamára;

c) ha az igényjogosult egy évnél hosszabb ideig tartózkodott Magyarországon kívül, ha csak a sérülési pótdíj élvezetét erre az időre részére külön nem engedélyezték;

d) ha az igényjogosult a magyar állampolgárságot elveszti, vagy magyar állampolgárság mellett idegen állampolgárságot is szerez;

e) ha az igényjogosult a honvédelmi (belügy) miniszter engedélye nélkül valamely idegen hatalom szolgálatába lép;

f) ha az igényjogosultat büntetőbíróság az állam iránt tartozó hűség kötelmeibe ütköző bűncselekményért elítéli;

g) ha az igényjogosult a sérülési pótdíj élvezetéről lemond, a lemondás tartamára.

Az 1921. XXXII. t.-c. 28. §. b) pontjában említett esetekben — méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén és ha azt a vagyoni viszonyok is indokolják — a honvédelmi (belügy) miniszter, a felülvizsgáló bizottság javaslatára, a beszüntetendő sérülési pótdíjat részben vagy egészben meghagyhatja, illetőleg a már beszüntetett sérülési pótdíjat a beszünt-

tetés időpontjától vagy esetleg egy későbbi időponttól kezdve újból engedélyezheti.

Adómentesség.

29. §.

A sérülési pótdíjak adómentesek.

IV. KATONAI ROKKANTHÁZI ELLÁTÁS.

Igény rokkant házi ellátásra.

30. §.

Olyan hivatásos katonai (csendőr) személyeknek, — rendfokozatukra való tekintet nélkül, — akik állandó nyugállományban vannak és akiknek ellátási illetményei, a lakáspénz és sérülési pótdíj nélkül, nem haladják meg a százados mindenkori legmagasabb havidíjának és korpótdíjának összegét, rokkant házi ellátásra van igényük, ha a 3. §-ban felsorolt okok valamelyikéből olyan fokban váltak rokkantakká, hogy semmiféle keresetet nem folytathatnak, különös ápolásra és gondozásra szorúlnak és ha emellett vagyontalanok.

A rokkantság fenntebb leírt fokát a felülvizsgáló bizottságnak kell megállapítani, a vagyontalanságot pedig hatósági bizonyítvánnyal kell igazolni.

A felvétel tekintetében a honvédelmi miniszter dönt.

A rokkant házi ellátásban való megmaradásra nem lehet igényt tartani, ha az erre nézve megkövetelt előfeltételek már nem állnak fenn.

A rokkant házi ellátás nemei.

31. §.

A rokkant házi ellátásra igénnyel bíró katonai (csendőr) személyeket vagy

a) katonai rokkantházban helyezik el (rokkantházi helyi ellátás), vagy

b) részükre rokkantházi ellátási helyet adományoznak a lakhely szabad választásával.

Rokkantházi helyi ellátás.

32. §.

A rokkantházi helyi ellátás olyan rokkantházi ellátásra igényjogosult katonai (csendőr) személyeknek jár, akik hozzátartozóiknál a szükséges ápolásban és gondozásban bebizonyítottan nem részesülhetnek. Olyan katonai (csendőr) személyek azonban, akik a 30. §. első bekezdésében minősített rokkantságot az ellenség előtt szereztek, rokkantházi helyi ellátásban való felvétel tekintetében, egyébként egyenlő jogosultság mellett, mások előtt előnyben részesülnek.

33. §.

Katonai rokkantházban elhelyezett személyeknek az illető rokkantház térviszonyainak megfelelő szállás jár.

Lakásberendezésre igényük nincsen.

Lakáspénz (20. §.) nem jár.

Rokkanthavidíj.

34. §

A) Havidíjasok.

Katonai rokkantházban rendszeresített ellátási helyeken elhelyezett, valamint azok a hivatásos katonai (csendőr) havidíjasok, akiknek rokkantházi ellátási helyet a lakhely szabad választása mellett adományoztak, nyugdíj helyett rokkanthavidíjat élveznek, amelynek összege a nyugállományba helyezés idején viselt valóságos rendfokozatnak és az abban valóság-

gal eltöltött szolgálati időnek, illetőleg rangnak megfelelő, mindenkor rendszeresített ténylegségi havidíj 90%-a. A honvédségi stb. (csendőrségi) pótdíjat és korpótdíjat, valamint a külön szabályok szerint a nyugdíjba beszámítható egyéb pótdíjakat a rokkanthavidíj megállapításánál (újabb megállapításánál) akkor kell figyelembe venni, ha azokat az igényjogosult a nyugállománybahelyezés idején tényleg élvezte és ha azok a rokkanthavidíj megállapításának (újabb megállapításának) időpontjában még rendszeresítve vannak.

Azok a személyek, akiknek rokkanthavidíja kisebb volna, mint a nyugdíjuk, a rokkanthavidíjat a nyugdíj összegében kapják; a rokkanthavidíj azonban sohasem haladhatja meg a százas mindenkori legmagasabb havidíját a honvédségi (csendőrségi) és korpótdíjakkal együtt.

B) Hivatásos (önként továbbszolgáló) altisztek.

A rokkanthavidíj és rokkantzsold élvezete nyugdíj helyett a hasonló csoportbeli és rendfokozatú tényleges altisztek részére mindenkor kijáró havizsold összegének feléből álló rokkantzsoldot élveznek. Egyéb illetményeiket az illetményszabályzat állapítja meg.

A rokkantházi ellátásban a lakhely szabad választásával részesülő altisztek a mindenkor kijáró havizsold 90%-ából álló rokkantzsoldot és annak megfelelő lakáspénzt kapnak.

A rokkantházi ellátás kezdete és megszűnése.

35. §.

A rokkanthavidíj és rokkantzsold élvezete ama hónap elsejével kezdődik, amelytől kezdve a rokkantházi ellátást adományozták.

A rokkanthavidíj (rokkantzsold) élvezeté-

nek megszűnése tekintetében a 30. §. utolsó bekezdésének és értelemszerűen a 15. §-nak határozványai érvényesek.

36. §.

A rokkantház valamely lakásában való elhelyezésre az igény a rokkantvási helyi ellátás adományozásának napjával kezdődik és 14 nappal a rokkantvási helyi ellátásból való fogya-tékbajutás után végződik.

A rokkantvási helyi ellátásban részesülő személyek elhalálózása esetében, a rokkantházban elhelyezett hozzátartozóknak jogukban áll a kiutalt szállást az elhalálózás hónapját követő három hónapon át használni.

Azok a havidíjasok, akik rendfokozatukról leköszönnek vagy azt elvesztik, ezáltal a rokkantvási helyi ellátásban való további meghagyásra is elvesztik igényüket és ha a rokkantvidíj élvezetét a 15. és 34. §-ok szerint nem kell beszüntetni, rokkantvási ellátás élvezetébe lépnek, a lakhely szabad választásával.

Olyan altisztek, akik iszákosak, összeférhetetlenek, vagy a házi szabályokhoz nem alkalmazkodnak, figyelmeztetések és büntetések ellenére nem javulnak, a rokkantház parancsnokságának javaslatára a rokkantházból eltávolítatnak és részükre a rokkantházon kívül rokkantszold és lakáspénz folyósítatik.

*

Ezidőszerint egy rokkantház van, még pedig Budapesten (IX., Soroksári-út 114.). E rokkantház 1925. augusztus hó 1-ével a volt 1848—49-es menházból lett átszervezve. A csendőregyének közül jelenleg senkisély részcsül rokkantvási ellátásban, s férőhely hiánya miatt a közeljövőben sincs erre kilátás.

V. TEMETÉSI JÁRULÉK.

Igény.

37. §.

Nyugállományú katonai (csendőr) személy, valamint a katonai jellegről leköszönt vagy azt elvesztett, de ellátási illetményeket élvezett személy elhalálózásakor — a hátramaradottak minden egyéb törvényes ellátási igényének érintetlenül hagyása mellett — temetési járulék jár.

A temetési járulék elsősorban az özvegyet illeti. Az özvegynek azonban nincs igénye a temetési járulékra, ha a házastársak a házassági életközösséget megszüntették, kivéve, ha gyermeknevelés érdekében, egészségi szempontból, gazdasági vagy hasonló, nem az ő személyi viszonyaikban rejlő okokból éltek külön egymástól.

Ha az elhalt után nem maradt igényjogosult özvegy, akkor a temetési járulékot osztatlanul elsősorban az elhalt gondozásában állott törvényes (törvényesített) utódoknak és ilyenek hiányában azoknak a törvényes (törvényesített) utódoknak kell kiadni, akik az elhaltnak állás-szerű eltemetéséből felmerült költségeket saját vagyonukból fedezték, vagy pedig — ha a temetésről másként történt gondoskodás, — az elhaltat a halálát megelőző utolsó betegségében ápták.

A harmadik bekezdésben foglalt rendelkezést nőtlen vagy gyermektelen özvegy (elvált) személy örökösei javára értelemszerűen kell alkalmazni.

Minden más esetben a temetési járulékot egészen vagy részben ama személyeknek lehet engedélyezni, akik igazolják, hogy a temetési költségeket saját vagyonukból fedezték, vagy pedig — ha a temetésről másként történt gon-

doskodás — az elhaltat utolsó betegségében ápolták.

A temetési járulék összege.

38. §.

A temetési járulék összege az elhaltak az elhalozás hónapjában járt havi nyugdíjnak (rokkanthavidíjnak, rokkantzsoldnak) kétszerese.

*

Tényleges állományban elhalt csendőregyének után az elhalt által utóljára élvezett beszámítható javadalmas kétszeres összege számítható fel temetési járulék címén. A temetési járulék összegének megállapításánál úgy a havidíjnak (havizsoldnak), csendőrségi pótdíjnak, esetleges korpótdíjnak, mint a nyugdíjnak csak a csökkentések utáni összege vehető figyelembe.

MÁSODIK FEJEZET.

Elmegyógyintézetbe való felvétel.

39. §.

Katonai (csendőri) illetményeket (havidíjat, varakozási illetményeket, nyugdíjat, rokkanthavidíjat, rokkantzsoldot) élvező elmebeteg hivatásos katonai (csendőr) személyeket — kivéve azokat, akik a katonai (csendőr) jellegről leköszöntek, vagy azt elvesztették — a hadseregigazgatás (csendőrség) katonai vagy polgári elmeógyógyintézetben helyezi el, ha ennek szükségét katonai vagy hatósági orvos megállapította és az illetők hozzátartozói másként nem rendelkeznek.

A rangosztályba sorolt havidíjasokat a gyógyintézet első osztályában vagy valamely szanatóriumnak (magángyógyintézetnek) ezzel az

osztállyal egyenlőnek tekintendő osztályában kell elhelyezni.

A rangosztályba nem sorolt havidíjasokat és altiszteket a gyógyintézet második, vagy valamely szanatóriumnak (magángyógyintézetnek) ezzel az osztállyal egyenlőnek tekintendő osztályában kell elhelyezni.

A ruházat és fehérneműek beszerzésére, továbbá egyéb kisebb szükségletek fedezésére az illető osztálynak megfelelően, megegyezés szerint megállapított átalányösszeget kell fizetni.

Az elmeógyógyintézetekben elhelyezett személyek részére az alatt az idő alatt is a részükre mindenkor állományviszonyaik szerint kijáró illetményeket kell kiszolgáltatni.

Az elmeógyógyintézetbe való beszállítás, valamint az ott tartózkodás költségeit a részükre az intézetben való tartózkodás alatt esedékes pénzjárandóságokból (katonai, csendőrségi illetményekből, a vagyonnak esedékes kamataiból, esedékes egyéb magánjövendelműkből) kell fedezni. Ezeket a kiadásokat és költségeket a katonai (csendőrségi) illetményeken netalán már előjegyzett más követelések előtt elsőbbség illeti meg. A sérülési pótdíjat csak felerészben, a vitéségi érempótdíjat pedig egyáltalában nem szabad erre a célra igénybe venni.

Ha a kiadások fedezésére az ekként felhasználható összegek nem elegendők, akkor a többletet az az ágazat viseli, amelyet az elmebeteg illetményei terhelnek. Az elmebeteg elhalalozása után a kiadások fedezésére az elhaltak vagyona is igénybevehető, amennyiben ezzel családjának létfenntartása veszélyeztetve nincsen. A kincstár kártérítési követeléseinek biztosítása már az elmebeteg elhalalozása előtt foganatosítandó.

Az elmeógyógyintézetből valamely hónap közben elbocsátott személy illetményeinek csak

azt a részét szabad a kiadások fedezésére igénybe venni, amely az elbocsátás előtti napig bezárólag terjedő időre esik. A fennmaradó részt, amely a hónap napjainak száma szerint számítandó ki, az illetményekre jogosultnak (gondnokának) kell kiadni.

Ha az elmebetegnek gyógyintézetben való elhelyezését vagy további meghagyását a házi kezelésbe való átadással el lehet kerülni és ez utóbbit valamely segély nyújtásával lehetővé lehet tenni, akkor a honvédelmi (belügy) miniszternek jogában áll rászorultság esetén az illetőnek illetményeihez pótlékot engedélyezni, amely azonban nem lehet magasabb, mint az elmebeteg illetményei és a gyógyintézet költségei közötti különbözet.

Az előbbieket szerint a gyógyintézetekben elhelyezett elmebeteg katonai (csendőr) személyek családjainak illetményeit külön szabályzatok határozzák meg.

*

Tényleges állományú elmebeteg csendőregyének jelenleg a kincstárral szerződéses viszonyban álló Schwartzer-szanatóriumban (Budapest, I., Kékgolyó-utca 57) helyeztetnek el, s az ide beutalt egyének itt maradhatnak nyugállományba helyezésük után is. E szanatóriumba utaltatnak be a nyugállományú csendőrtisztek, továbbá a tényleges állományú csendőregyének családi pótlékot élvező elmebeteg családtagjai is, ez utóbbiak azonban csak teljes vagyontalanság esetén, ha a beutalást a hozzátartozók kéri és ha a zárt intézetben való elhelyezés házi ápolásba adással semmiképpen el nem kerülhető.

A nyugállományban elmebeteggé lett legénységi egyének valamelyik állami elmebetegintézetbe utalhatók be.

Elmebeteg próbacsendőrök a katonai, vagy

polgári elmebetegintézet 3-ik osztályában nyerne elhelyezést.

Az elmebeteg nős egyének ellátási díjaiból az ellátásra egyébként igényjogosult hozzátartozók azt az összeget kapják, mely az elmebeteg csendőregyén elhalálása esetén özvegyét és árváit özvegyi nyugdíj és nevelési járulék címén megilletné. A fennmaradó részt a szanatóriumi ápolási költségek fedezésére fordítják, ha ez arra nem elegendő, a különbözetet a kincstár viseli, az esetleges többlet pedig a hozzátartozókat illeti.

Tényleges állományú egyén elmebeteg családtagja után felmerülő költségek fedezésére a családfő a családi pótlékon kívül azt az összeget tartozik a kincstárnak megtéríteni, amelyet a katonai kórházban való ápolás esetén kellene fizetnie családtagja után.

HARMADIK FEJEZET.

A hivatásos havidijasok és hivatásos (önként továbbszolgáló) altisztek özvegyei és árvái.

Az özvegyek igénye folytatólagos özvegyi nyugdíjra.

40. §.

1. A tényleges állományban (várankozási illetményekkel vagy illetmény nélkül való szabadságolás tartama alatt) elhalt hivatásos katonai (csendőr) személyek özvegyeinek folytatólagos özvegyi nyugdíjra van igényük, ha a férj az elhalálkozás időpontjában az állandó nyugdíj élvezetére való igényhez megkívánt legrövidebb szolgálati időt (valóságos 5 évet) már betöltötte.

2. Az 1. pontban említett özvegyeknek a férj szolgálati idejére való tekintet nélkül akkor van igényük folytatólagos özvegyi nyugdíjra, ha a

férj az ellenség előtt esett el, vagy ha halála bebizonyítottan a 3. §-ban felsorolt okok valamelyikéből állott elő.

3. A nyugállományban elhalt, állandó nyugdíj (rokkanthavidíj, rokkantzsold) élvezetében állott katonai (csendőr) személyek özvegyeinek igényük van folytatólagos özvegyi nyugdíjra, ha a házasságot a férjnek tényleges katonai (csendőr) szolgálatteljesítése alatt, várakozási illetményekkel, vagy illetmény nélkül való szabadságolásának tartama alatt vagy a tényleges katonai (csendőr) szolgálatba való belépése vagy újra belépése előtt kötötték.

4. Az olyan katonai (csendőr) személyek özvegyeinek, akik a nyugállományban nősültek és a házasságkötés után semmiféle katonai (csendőrségi) szolgálatot nem teljesítettek, folytatólagos özvegyi nyugdíjra akkor van igényük, ha a házasságot a katonai (csendőr) hatóság engedélyével kötötték és

a) ha a házasság által a tényleges szolgálat alatt született gyermek törvényesítettett, vagy

b) ha a férj a hadiévek beszámításával legalább 15 szolgálati évet valósággal betöltött és a házasságot élete 62. évének betöltése előtt kötötte, vagy

c) ha a férj a házasságkötés idejében legalább havi 43 pengő 52 fillér, illetőleg, ha rangosztályba nem sorolt havidíjas vagy altiszt volt, legalább havi 27 pengő 20 fillér állandó sérülési pótdíjat élvezett.

5. Az egészségnek olyan megrontása, amelyet a férj békében saját hibáján kívül, a szolgálat teljesítése alatt, a szolgálattal szoros kapcsolatban, vagy a katonai (csendőrségi) szolgálat sajátosságai következtében szenvedett el, amely azonban külső sérülésekkel nem járt, csak akkor szolgálhat az e §. 2. pontjának vonatkozó hatá-

rozványai értelmében folytatólagos özvegyi nyugdíjra való igényre alapul, ha a férj halála az utolsó tényleges katonai (csendőrségi) szolgálatteljesítésből való kiválástól számítva legkésőbb öt év után következett be.

6. Az olyan özvegyeknek, akiknek férje rendfokozatáról leköszönt, vagy azt nem büntetőbírói úton, hanem más módon vesztette el, az előző pontokban felsorolt feltételek fennforgása esetében csak akkor van igényük folytatólagos özvegyi nyugdíjra, ha a rendfokozatból való leköszönés vagy annak elvesztése a házasság megkötése után történt és a férj az elhalálozás időpontjában állandó nyugdíj élvezetében állott.

Olyan özvegynek, akinek férje büntetőbírói úton vesztette el rendfokozatát, a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg, illetve a minisztertanács hozzájárulásával méltánylást érdemlő esetekben és beigazolt rászorultság esetén ellátást engedélyezhet az özvegyi nyugdíj törvényes mértékének teljes összegéig.

Hogy a nyugállományú csendőregyének milyen feltételek mellett kaphatnak nősülési engedélyt, e kérdés most van szabályozás alatt.

Kizárás az özvegyi nyugdíjra való igényből.

41. §.

Az özvegynek folytatólagos özvegyi nyugdíjra nincsen igénye:

a) ha a házasságot olyan esetekben, amelyekben a házasságkötéshez katonai (csendőr) hatóság engedélye volt szükséges, ez engedély nélkül kötötték, kivéve, ha a férj a 3. §. a) pontjában felsorolt körülmények valamelyike folytán halt meg;

b) ha az özvegy a férj elhalálozása idejében férjével nem élt életközösségben és vagy

bebizonyítottan egyedül ő maga hibás ebben, vagy közmegebotránkozást okozó erkölcsstelen életmódot folytat;

c) ha az özvegy nem magyar állampolgár vagy más állampolgársága is van;

d) ha a férj nyugdíjának élvezetét a 15. §. e) vagy f) pontja alapján megszüntették;

e) ha a feleség ellen férje elhalálása előtt olyan büntetőbírószági ítéletet hoztak, amely nyugállományú havidíjásnál a nyugdíj elvesztését vonná maga után; méltánylást érdemlő esetekben azonban — kivéve az állam iránt való hűség kötelmeibe ütköző bűncselekményekért történt elítélés eseteit, — a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg és a minisztertanács hozzájárulásával az özvegy részére az özvegyi nyugdíj törvényes mértékének teljes összegéig terjedhető ellátást engedélyezhet.

Az özvegyi nyugdíj megállapítása.

42. §.

1. Az özvegyi nyugdíjat a férj nyugdíjának megállapításánál a 10. és 11. §-ok szerint beszámítható illetmények 50%-ában kell megállapítani, illetőleg ha a nyugalmazott állapotban elhalt férjnek a nyugdíja a fizetés (nyugdíjba beszámítható javadalmazás) 50%-ánál kisebb százalékkal állapított meg, ezzel a kisebb százalékaival kell megállapítani.

2. Ha a férjet elhalálása után a legközelebbi magasabb rendfokozatba előléptették, akkor az özvegyi nyugdíjat a legközelebbi magasabb rendfokozatnak a nyugdíj megállapításánál beszámítható legalacsonyabb fokú havidíj (havi-zsold) alapján kell megállapítani.

3. Azoknak az özvegyeknek, akiknek férje békében bebizonyítottan valamely életveszélyes

üzemben vagy szolgálatban bekövetkezett baleset folytán, a baleset időpontjától számítva legkésőbbben egy éven belül halt meg, valamint azoknak az özvegyeknek, akiknek férje már betöltötte az állandó nyugdíj elérésére megkívánt legrövidebb szolgálati időt és a tényleges szolgálatban vagy utolsó tényleges katonai (csendőri) szolgálatból való kiválása után legkésőbb egy éven belül bebizonyítottan, a 3. §. b) és c) pontjaiban felsorolt egyéb okból halt meg, a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg beigazolt rászorultság esetében az előbbi határozványok szerint kijáró özvegyi nyugdíjat, a nyugdíj 50%-áig terjedhető összeggel felemlheti.

*

A 10. §-nál a csökkentésekre vonatkozólag közöltek az özvegyi ellátásokra is érvényesek.

43. §.

Annak a rangosztályba sorolt havidíjasnak özvegye és árvái, aki a harctéren az arra hivattott részéről neki ideiglenesen vagy véglegesen adományozott olyan parancsnokságot vezetett (működési kört töltött be), mely szervezet-szerűen az övénel magasabb rendfokozatot illet meg, ha ez az adományozás szolgálatilag ki volt hirdetve és a férj (atya) az alkalmazás alatt esett, vagy bebizonyítottan ez alkalmazás alatt szenvedett sebesülés (sérülés) következtében halt meg, az ellátási illetményeket olyan összegben kapják, mint amelyek a 42., 47., 54. vagy 55. §-ok szerint járnának abban az esetben, ha a férj (atya) a legközelebbi magasabb rendfokozat legalacsonyabb fokú havidíjának élvezetében állott volna.

44. §.

Az ellenség előtt elesett vagy az ellenség

előtt szenvedett sebesülés (sérülés) vagy bebizonyítottan a hadiszolgálatteljesítés által okozott egyéb egészségrontás következtében elhalt olyan hivatásos havidíjasok özvegyei és árvái, akik az ellenség előtt, illetőleg sebesülésük (sérülésük, megbetegedésük) következtében történt elhalálozásuk napjától számítva legkésőbbben hat hónap alatt a legközelebbi magasabb rendfokozatot rangsorban elérték volna, ellátási illetményeiket ugyancsak olyan összegben kapják, mint amelyek a 42., 47., 54. vagy 55. §-ok szerint járnának abban az esetben, ha a fárj (anya) a legközelebbi magasabb rendfokozat legalacsonyabb fokú havidíjának élvezetében állott volna.

45. §.

A 42., 43., 44., 47., 54., 55. vagy 56. §-ok szerint járó ellátást fel kell emelni olyan katonai (csendőr) személyek özvegyeinél és árváinál, akik az ellenség előtt estek el, vagy az ellenség előtt szenvedett sebesülés (sérülés) folytán, vagy pedig legkésőbbben a békekötéstől számított három éven belül valamely egyéb, bebizonyítottan a hadiszolgálatteljesítés által okozott egészségrontás következtében haltak meg. Ezt a felemelést az (önként továbbszolgáló) altisztek, rangosztályba nem sorolt havidíjasok és a XI—VIII. rangosztályba tartozó havidíjasok hátramaradottainál 50%-ban, a VII—V. rangosztályba tartozóknál 30%-ban, a IV. rangosztályba tartozóknál 25%-ban és a III. vagy ennél magasabb rangosztályba tartozóknál 20%-ban kell megállapítani.

46. §.

A katonai (csendőr) személy olyan özvegye, aki az elhalt férje után az államkincstártól járó özvegyi nyugdíján kívül az állammal az érvény-

ben álló jogszabályok, illetőleg a nyugellátás szempontjából viszonyosságban álló nyugdíjintézetek valamelyikének terhére is részesül özvegyi ellátásban, illetőleg, aki az államkincstár vagy a szóban lévő nyugdíjintézetek valamelyikétől járó özvegyi ellátásán kívül az államkincstár vagy a szóban lévő nyugdíjintézetek valamelyike terhére a saját alkalmaztatása után is részesül nyugdíjban, 1924. évi július hó 1-étől kezdődőleg, a részére megállapítható ellátások közül csak az egyik ellátást, még pedig a magasabb összegű ellátást (özvegyi nyugdíját, vagy nyugdíját) kaphatja meg teljes összegében, míg a másik, vagyis a kisebb összegű ellátásnak (esetleg ellátásoknak, özvegyi nyugdíjnak, illetőleg özvegyi nyugdíjaknak vagy nyugdíjnak) csak az 50%-át kaphatja.

A tényleges szolgálatban álló nőtisztviselő vagy egyéb nőalkalmazott, aki az elhalt férje után az államkincstártól, vagy az állammal az érvényben álló jogszabályok, illetőleg a nyugdíjintézetek valamelyikétől részesül, az 1924. évi július hó 1-étől kezdve, a tényleges szolgálatának tartama alatt, az özvegyi nyugdíjnak (özvegyi nyugdíjaknak) csak 50%-át kaphatja.

Igény özvegyi nyugdíjra a házasság felbontása esetében.

47. §.

Az a nő, akinek katona (csendőr) személylyel kötött házasságát a bíróság jogerősen felbontotta, igényt tarthat az egyébként megkívánt feltételek mellett özvegyi nyugdíjra akkor, ha nem ment újból férjhez, ha a házasság felbontását kimondó ítélethöz kétségtelenül kitűnik, hogy a házasság kizárólag a férj hibájából

bontatott fel és ha a férj tartásdíj fizetésére volt kötelezve.

Az ilyen nő részére — feltéve, hogy más igényjogosult özvegy nem maradt hátra és a tartásdíj fizetése a volt férj halálával megszűnt — a nyugdíjat a férj által a tényleges szolgálatban utoljára viselt valóságos rendfokozatra nézve megállapított havidíj (havi-zsold) alapulvétele mellett — tekintet nélkül annak a tartásdíjnak az összegére, amelynek fizetésére a volt férj kötelezve volt, — az özvegyi nyugdíj címén különben járó összegnek az 50%-ában; ha pedig a férj halálakor igényjogosult özvegyet is hagyott hátra — ugyancsak tekintet nélkül annak a tartásdíjnak az összegére, amelynek fizetésére a volt férj kötelezve volt, — az igényjogosult özvegy részére járó összegnek a 60%-ában, az elvált nő esetleg elvált nők részére együttesen járó özvegyi nyugdíjat pedig az özvegyi nyugdíj címén különben járó összegnek a 40%-ában kell megállapítani. Ha az elvált nő, illetőleg az özvegy részére a fentiek szerint megállapított özvegyi nyugdíjak a tartásdíj összegével, vagy az elvált nő, esetleg elvált nők, illetőleg az özvegy vagyoni viszonyaival nem állanak arányban, az illetékes miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg esetenként állapíthatja meg az elvált nő (nők), illetőleg az özvegy részére járó özvegyi nyugdíjnak összegét; azonban az ekként megállapítható özvegyi nyugdíjnak az összege, illetőleg özvegyi nyugdíjnak ervíttés összege az özvegyi nyugdíj címén különben járó összeget semmiesetre sem haladhatja meg.

Az özvegyi nyugdíj élvezetének kezdete.

48. §.

Az özvegyi nyugdíj egyenlő havi részletek-

ben előre fizetendő, tovább nem osztható illetmény.

A tényleges szolgálatban, illetőleg nyugdíjazott állapotban elhalt katonai (csendőrr) személy özvegye részére, az elhalálozás napját követő három hónapon át, mindenkor a járandóságok esedékességének napján, folytatólagosan ki kell fizetni azokat a készpénzjárandóságokat, amelyek az elhalt részére ez alatt a három hónap alatt járnának abban az esetben, ha még életben volna.

Az özvegyet megillető özvegyi nyugdíj csak a férj halálának napját követő negyedik hó első napjától kezdve jár.

A fentebb említett három hónapra kifizetett összegeket az özvegy abban az esetben sem köteles visszatéríteni, ha részére özvegyi nyugdíj nem állapítatik meg.

A 42. §. 3. pontjának eseteiben a honvédelmi (belügy) miniszter határozza meg a felémelt özvegyi nyugdíj élvezetének kezdetét.

*

Ha az özvegyen kívül elvált nő, esetleg nők, vagy a szülőtlén árvákkal egyenlőnek tekintendő árvák is maradtak hátra, az özvegy a háromhavi járandóság háromötöd részét kapja, a fennmaradó kétötöd részben pedig az említett nők és árvák egyenlő mértékben részesülnek. Ha nincsen özvegy, említettek a 3 havi járandóság egyenlő mértékben részesülnek.

Az özvegyi nyugdíj élvezetének megszűnése.

49. §.

Az özvegyi nyugdíj élvezetét meg kell szüntetni:

- ha az özvegy meghal;
- ha az özvegy férjhez megy;
- ha az özvegy egy évnél hosszabb ideig

tartózkodott Magyarországon kívül, hacsak az özvegyi nyugdíj élvezetét erre az időre részére külön nem engedélyezték;

d) ha az özvegy magyar állampolgárságát elveszti, vagy a magyar állampolgárság mellett idegen állampolgárságot is szerez;

e) ha az özvegy közmegebotránkozást okozó erkölcstelen életmódot folytat;

f) ha az özvegy ellen a büntetőbíróság olyan ítéletet hoz, amely nyugállományú katonai (csendőr) személyeknél a nyugdíj elvesztését vonná maga után; méltánylást érdemlő esetekben azonban — kivéve az állam iránt tartozó hűség kötelmeibe ütköző bűncselekményekért történt elítélés eseteit — a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg és a minisztertanács hozzájárulásával az özvegy részére az özvegyi nyugdíj törvényes mértékének teljes összegéig terjedhető ellátást engedélyezhet;

g) ha az özvegy a nyugdíj élvezetéről lemond, a lemondás tartamára;

h) ha az özvegyet a büntetőbíróság hat hónagnál hosszabb tartamú szabadságvesztés-büntetésre ítéli és az ítélet nem vonja maga után a nyugdíj elvesztését, e büntetés végrehajtásának tartamára; méltánylást érdemlő esetekben a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg, illetve a minisztertanács hozzájárulásával megengedheti, hogy az özvegyi nyugdíjat egészben vagy részben erre az időre is kiszolgáltassák.

Az özvegyi nyugdíj élvezetét mindig annak a hónapnak a végével kell megszüntetni, amelyben az erre alapul szolgáló körülmény bekövetkezett.

A d) pont esetében — feltéve, hogy az egyéb előfeltételek fennforognak — az özvegy ismét a nyugdíj élvezetébe lép, ha a magyar állampolgárságot megszerzi és más állampolgar-

sága nincsen, mégpedig a megszerzést követő hónap elsejétől kezdve.

Az e) pont esetében a honvédelmi (belügy) miniszter az özvegyi nyugdíjat ismét folyósíthatja, ha a nyugdíj élvezetének megszüntetésére annakidején alapul szolgált ok már nem áll fenn.

Az özvegy újra férjhezmenése.

50. §.

Hivatásos havidíjasok olyan özvegyei, akiknek az özvegyi nyugdíj élvezetét újra férjhezmenésük folytán a 49. §. b) pontja alapján megszüntették, második férjük elhalálása után, vagy ha a második férjjel kötött házasságot jogerősen felbontották, vagy érvénytelennek nyilvánították, ismét előbbi özvegyi nyugdíj élvezetébe lépnek, még pedig annak a hónapnak az elsejétől kezdve, amely a férj halálát, illetőleg a bírói határozat jogerőre emelkedését követi, feltéve, hogy időközben nem álltak be olyan körülmények, amelyek őket az özvegyi nyugdíj élvezetéből kizárják.

Ha az özvegy a későbbi házasságából is igényt nyer özvegyi nyugdíjra, vagy az állami özvegyi nyugdíjjal egyenlőnek tartott ellátásra, akkor csak az utóbbi illeti őt meg; ha azonban ez kisebb, mint az előbb élvezett katonai (csendőr) özvegyi nyugdíj, akkor részére a különbözetet a honvédelmi (belügyi) tárca terhére ki kell szolgáltatni.

Ha hivatásos (önként tovább szolgáló) altiszt ellátást élvező özvegye újra férjhez megy, újabb házasságkötése napjától számított egy éven belül nyugdíjigényének az özvegyi nyugdíj és lakáspénz kétévi összegével való megváltását kérheti. Ha ezzel a jogával nem él, akkor reá nézve, ha újból özvegygé lesz, vagy ha házas-

ságát jogerősen felbontják (érvénytelennek nyilvánítják), az első és második bekezdés határozványai érvényesek.

Özvegyek végkielégítése.

51. §.

Ha tényleges szolgálat teljesítése közben elhalt valamely katonai (csendőr) személy özvegyének csak abból az okból nincsen igénye folytatolagos özvegyi nyugdíjra, mert férje még nem töltötte be az ehhez megkívánt legrövidebb szolgálati időt (40. §. 1. pontja), úgy részére, amennyiben valamely kizáró ok (41. §.) nem fogan fenn, akkor egyszeri végkielégítést kell folyósítani.

A végkielégítés összegét a férj által utoljára élvezett, a nyugdíj megállapításánál beszámítható ténylegességi illetménye egyévi összegének egynegyedében kell megállapítani.

Igény nevelési járulékra.

52. §.

A hivatásos katona (csendőr) személyek elálatlan árváinak nevelési járulékra van igényük, ha törvényes származásúak, vagy ha őket a szülők utólagos házasságával vagy legfelsőbb kegyelemből törvényesítették.

Az a körülmény, hogy a szülők házasságát jogerősen felbontották vagy érvénytelennek nyilvánították, a nevelési járulékra való igényt nem zárja ki.

Kizárás a nevelési járulékra való igényről.

53. §.

Az árvának nevelési járulékra nincsen igénye:

a) ha az árva nem magyar állampolgár

vagy más állampolgársága is van; a magyar állampolgárság megszerzése esetén a nevelési járulékra való igény, ha az egyéb előfeltételek fennforognak, a megszerzést követő hónap elsejével megnyílik;

b) ha az árva ellen atyjának elhalálozása előtt olyan ítéletet hoztak, amely nyugállományú személyeknél a nyugdíj elvesztését vonná maga után; méltánylást érdemlő esetekben azonban — kivéve az állam iránt tartozó hűség kötelmeibe ütköző bűncselekményekért történt eltérés eseteit — a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg és a minisztertanács hozzájárulásával az árva részére a nevelési járulék törvényes mértéknek teljes összegig terjedhető ellátást engedélyezhet.

Az atyátlan árvák nevelési járulékának összege.

54. §.

A nevelési járulékot minden atyátlan árva részére a 42. §. 1. pontjának első bekezdése szerint kijáró özvegyi nyugdíj egyötödével kell megállapítani.

A nevelési járulék megállapításánál az egész özvegyi nyugdíjat kell alapul venni akkor is, ha a 47. §. értelmében az elhaltak több házasságából származó árvái jönnek tekintetbe.

*

Abban az esetben, ha az özvegy kétféle özvegyi ellátásban részesül, az árvák nevelési járulékát csak az egyik, mégpedig az után az özvegyi ellátás után lehet megállapítani, amely az özvegy részére teljes összegében fizettetik ki.

Az árvák nevelési járulékát akkor is az özvegyi nyugdíj teljes összegének alapul vétele mellett kell megállapítani, ha az árvák anyja az özvegyi nyugdíjnak csak 50%-át kapja abból kifolyólag, hogy tényleges szolgálatban álló nő-

tisztviselő, vagy a saját alkalmaztatása után is részesül ellátásban.

A szülőtlen és azokkal egyenlőknek tartandó árvák nevelési járulékáinak összege.

55. §.

A szülőtlen árvák részére a nevelési járulékot az atyátlan árvák részére meghatározott mérték kétszeres összegével kell megállapítani.

A szülőtlen árvákkal egyenlőknek kell tartani azokat az atyátlan árvákat, akiknek anyja (mostoha anyja) özvegyi nyugdíjra bármely okból igényt nem tarthat, vagy az özvegyi nyugdíj élvezetéből tartósan vagy átmenetileg kitéptt, még pedig ez állapot tartamára.

A 42. §. 3. pontjában említett valamely okból elhalt katonai (csendőrr) személy szülőtlen vagy ezekkel egyenlőknek tartandó árvái részére a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg, az idézett pontban felsorolt feltételek fennforgása esetén, a nevelési járulék felemelését engedélyezheti az első bekezdés szerint járó összeg 50%-áig.

*

Úgy az 54., mint az 55. §. szerinti nevelési járulékot is csökkenteni kell a 10. §-nál közölteknél megfelelően.

A nevelési járulékot kinek kell kiszolgáltatni.

56. §.

A nevelési járulékot az anyának vagy a mostoha anyának; ha azonban az anya vagy mostoha anyja nem él, vagy pedig nincsen megbízva a gyermekek tartásával és nevelésével, a gyámnak kell kiszolgáltatni.

A nevelési járulék élvezetének kezdete.

57. §.

A nevelési járulék egyenlő havi részletekben előre fizetendő, tovább nem osztható illetmény, amelynek élvezete az atya halálát követő negyedik hónap elsejével, utószülött gyermekeknél azonban a születés hónapjának elsejével kezdődik.

*

A tényleges szolgálatban, illetőleg a nyugállományban elhalt csendőregyén oly szülőtlen vagy a szülőtlen árvákkal egyenlőknek tekintendő árvái részére, illetve az özvegyi nyugdíj élvezetében állott özvegynek elhalálózása esetén az olyan szülőtlen árvák részére, akik tisztelnél a 24., legénységi állományú egyéneknél a 17. életévüket még nem töltötték be, az elhalálózás napját követő három hónapon át, mindenkor a járandóságok esedékességének napján, folytatólagosan ki kell fizetni azokat a készpénzjárandóságokat, amelyek az elhalt részére ez alatt a három hónap alatt járnának abban az esetben, ha még életben volna.

A három hónapra kifizetett összegeket a szülőtlen árvák abban az esetben sem tartoznak visszatéríteni, ha részükre nevelési járulék nem állapítatik meg.

A nevelési járulék élvezetének megszűnése.

58. §.

A nevelési járulék élvezetét meg kell szüntetni:

- a) ha az árva meghal;
- b) ha az árva házasságra lép;
- c) ha az árva egy évnél hosszabb ideig tartózkodott Magyarországon kívül, hacsak a nevelési járulék élvezetét erre az időre külön nem engedélyezték;

d) ha az árva a magyar állampolgárságot elveszti, vagy a magyar állampolgárság mellett idegen állampolgárságot is szerez;

e) ha az árva közmegebotránkozást okozó életmódot folytat;

f) ha az árva ellen a büntetőbíróság olyan ítéletet hoz, amely nyugállományú személyeknél a nyugdíj elvesztését vonná maga után; méltánylást érdemlő esetekben azonban — kivéve az állam iránt tartozó hűség kötelmeibe ütköző bűncselekményekért történt elítélés eseteit — a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg és a minisztertanács hozzájárulásával az árva részére a nevelési járulék törvényes mértékének teljes összegéig terjedhető ellátást engedélyezhet;

g) ha a havidíjas árvája életének 24. évét, (önként továbbszolgáló) altiszt árvája 17. évét betölti; olyan altisztai árvák tanulmányainak folytatása céljából, akik belföldi tanintézeteket látogatnak és jó előmenetelt tanúsítanak, továbbá valamely mesterségnek vagy iparnak megtanulása vagy valamely más hivatásszerű keresetre való előkészülés céljából a honvédelmi (belügy) miniszter a nevelési járulékot e tanulmányok befejezéséig (a szükséges tanulási vagy előkészítési időre), de semmiesetre sem a 24. életéven túl meghagyhatja, illetőleg folyósíthatja akkor, ha az árva az atya elhalálózása idejében a 17. életévet már betöltötte;

h) ha az árva már előbb nyert ellátást (59. §.);

i) ha az árvát a büntetőbíróság hat hónapnál hosszabb tartamú szabadságvesztésbüntetésre ítéli és az ítélet nem vonja maga után a nevelési járulék elvesztését, e büntetés végrehajtásának tartamára; méltánylást érdemlő esetekben a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügy-

miniszterrel egyetértőleg és a minisztertanács hozzájárulásával megengedheti, hogy a nevelési járulékot egészben vagy részben erre az időre is kiszolgáltassák.

A nevelési járulék élvezetét mindig annak a hónapnak végével kell megszüntetni, amelyben az erre alapul szolgáló körülmény bekövetkezett.

A megszüntetett nevelési járulékot, ha az egyéb előfeltételek fennfornak, ismét folyósítani kell:

a d) pont alapján történt megszüntetés esetében, ha az árva a magyar állampolgárságot megszerzi és más állampolgársága nincsen, még pedig a megszerzést követő hónap elsejétől kezdve;

a h) pont alapján történt megszüntetés esetében, ha az ellátás megszűnik, vagy ha annak értéke az 59. §-ban említett összeg alá száll, még pedig annak a hónapnak az elsejétől kezdve, amelyben ez bekövetkezik.

Az e) pont esetében a honvédelmi (belügy) miniszter a nevelési járulékot ismét folyósíthatja, ha a nevelési járulék élvezetének megszüntetésére annak idején alapul szolgált ok már nem áll fenn.

Az ellátás fogalma.

59. §.

Úgy az atyátlan, mint a szülőtlenné árvát ellátottnak kell tekinteni a következő esetekben, ha az árva:

1. a közszolgálat valamely ágában, vagy a magánszolgálatban pénzbeli vagy természetbeni javadalmazással egybekötött alkalmazást nyer, de csak abban az esetben, ha ennek a pénzbeli javadalmazásnak összege vagy a természetbeni javadalmazásnak az értéke a havi 32 pengőt eléri vagy meghaladja, ha azonban az említett összegnél magasabb összegű nevelési járulékot

állapítottak meg, azt a fentebb említett jövedelem összegével csökkenteni kell;

2. kolostorba vagy zárdába lép, kivéve az olyan apácazárdába való belépést, mely neveléssel vagy betegápolással foglalkozik; ha valamely papnevelőintézetbe felvétetik, vagy valamely állami főnnhatóság alatt álló nyilvános nevelő-, képző- vagy ellátási intézetbe díjmentes (alapítványi) helyen elhelyeztetik; ha az árva valamely katonai nevelő- vagy képzőintézetben van díjmentes (alapítványi) helyen elhelyezve, akkor a nevelési járuléknak az elhelyezés idejére eső részleteit az elhelyezés költségeinek részbeni fedezésére igénybe kell venni;

3. valamely másféle oly alapítványt (járdékat) nyer el, melynek értéke az 1. pontban említett összeget eléri vagy meghaladja;

4. valamely ipar, vagy önálló vállalkozást kezd, de csak akkor, ha tiszta jövedelme az 1. pontban említett összeget eléri vagy meghaladja;

5. ha tényleges katonai (honvéd, határőr, folyamőr, csendőr) szolgálatba lép.

A 2. és 3. pontok eseteiben a nevelési járulékat nem kell beszüntetni, illetőleg az említett költségek fedezésére nem kell igénybe venni, ha az alapítvány családi természetű.

Az iskolai és tanulmányi ösztönödjakat — összegükre való tekintet nélkül — nem lehet elátásnak tekinteni

Az özvegy kötelessége az árvákkal szemben.

60. §.

Minden özvegy köteles nyugdíjából és az árvák részére netalán megállapított nevelési járulékokból mindazokat az ellátatlan gyermekeket, akik az után a férj után maradtak vissza, akinek szolgálatteljesítésén alapszik az ő ellá-

tási igénye, az 58. §-ban említett időpontokig eltartani és neveltetni, akár a saját, akár pedig férjének halál folytán megszűnt valamely házasságából származó mostoha gyermekei azok.

Ha valamely özvegy ezt a kötelességét nem teljesíti, vagy ha az özvegy és a gyermekek közös háztartása más okokból megszűnik és a gyermekek ellátása tekintetében a gyámmal békes megegyezést elérni nem lehet, akkor a gyámhatóság elrendelheti, hogy a gyermekek nevelési járulékát, esetleg az özvegyi nyugdíj egy részét is — azonban legfeljebb egyharmadát — a gyámhatóság által kirendelt gyámnak szolgáltatassák ki.

Árvajáradék odaítélése.

61. §.

Atyátlan, továbbá szülőtlén és az utóbbiakal egyenlőknek tartandó olyan árvák részére, akik életévük 24., illetőleg 17. évét már betöltötték, de sinylődők vagy nyomorékok, vagy valamely tartósan költséges kezelést igénylő betegségben szenvednek és minden esetben teljesen munka- és keresetképtelenek és ezenfelül vagyontalanok, a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg e körülmények tartamára árvajáradékat engedélyezhet.

Az árvajáradék kezdetét esetről-esetre, összegét pedig annak a nevelési járuléknak a teljes összegével kell megállapítani, amelyre az árvának igénye lenne abban az esetben, ha még nem töltötte volna be a 24., illetőleg 17. életévét.

II. LAKÁSPÉNZ.

62. §.

A jelen törvény alapján nyugdíjat élvező özvegyeknek lakáspénzre is van igényük.

Az 1934. évi május hó 1-től járó lakáspénz összegét az alábbi kimutatás tünteti fel:

Kimutatás

a csendőrség tagjainak özvegyeit az 1934. évi május hó 1-jétől kezdve megillető lakbérekéről
(lakáspénzekről).

Ha az ellátásban részesülő özvegynek férje a tényleges szolgálatban utoljára volt		akkor a lakbér (lakáspénz)											
		az I.		a II.		a III.		a IV.		az V.		a VI.	
		lakáspénzosztályba tartozó helyeken											
		bér- éve- gyedre	egy hónapra	bér- éve- gyedre	egy hónapra	bér- éve- gyedre	egy hónapra	bér- éve- gyedre	egy hónapra	bér- éve- gyedre	egy hónapra	bér- éve- gyedre	egy hónapra
p e n g ő													
és h a s a n r a n g ű	altábornagy	344.40	114.80	309.90	103.30	275.40	91.80	240.90	80.30	206.70	68.90	172.20	57.40
	tábornok	316.80	105.60	285.—	95.—	253.20	84.40	221.70	73.90	189.90	63.30	158.40	52.80
	ezredes	261.60	87.20	235.50	78.50	209.40	69.80	183.—	61.—	156.90	52.30	130.80	43.60
	alezredes	234.—	78.—	210.60	70.20	187.20	62.40	163.80	54.60	140.40	46.80	117.—	39.—
	őrnagy	206.70	68.90	185.70	61.90	165.30	55.10	144.60	48.20	123.90	41.30	103.20	34.40
	százados	165.30	55.10	148.80	49.60	132.—	44.—	115.50	38.50	99.—	33.—	82.50	27.50
	főhadnagy	123.90	41.30	111.60	37.20	99.—	33.—	86.70	28.90	74.40	24.80	61.80	20.60
	hadnagy, zászlós	110.10	36.70	99.—	33.—	88.20	29.40	77.10	25.70	66.—	22.—	54.90	18.30
	alhadnagy, tiszthelyettes	82.50	27.50	74.40	24.80	66.—	22.—	57.60	19.20	49.50	16.50	41.10	13.70
	törzsőrmeister, őrmeister	68.70	22.90	61.80	20.60	54.90	18.30	48.—	16.—	41.10	13.70	34.20	11.40
	csendő, próbcsendőr	60.60	20.20	54.60	18.20	48.30	16.10	42.30	14.10	36.30	12.10	30.30	10.10

Az 1931. XXVI. tc. hatálybalépésének időpontjában érvényben volt 4.000/1928. M. E. számú rendelet szerint járt kisebb összegű lakbéreknek (lakáspénzeknek) 50%-a.

Hogy az egyes lakáspénzosztályokba mely helységek tartoznak, azt a 20. szakasznál köztük.

Az özvegy részére a lakáspénzt annak a lakáspénzosztálynak megfelelően kell megállapítani, amely lakáspénzosztályba tartozik az a város (község), amelyben az özvegy a tényleges szolgálatban elhalt férjének elhalálozása napjától számított egy éven belül véglegesen tényleg letelepedett. A letelepedést (oda költözést) és annak napját helyhatósági bizonyítvánnyal kell igazolni.

Ha a tiszti férj utoljára a III. vagy ennél magasabb, a legénységi állományba tartozó férj pedig a IV. vagy ennél magasabb lakáspénzosztályba tartozó állomáshelyen teljesített utoljára szolgálatot, az özvegy részére járó lakáspénzt az utolsó állomáshely szerint kell megállapítani akkor is, ha valamely magasabb lakáspénzosztályba tartozó helységben telepedett le véglegesen.

Ha az elhalt férj tényleges szolgálatának tartama alatt természetben kapott lakást és a tényleges szolgálatának tartama alatt bekövetkezett elhalálozásának időpontjában ilyen lakásban lakott, az özvegy részére a természetbeni lakásból kiköltözése napjától kezdve az elhalálozás napját követő lakbérnegyed végéig annak a lakáspénznek arányos részét (egy napra egy harmincadrészt számítva) kell folyósítani, amely az elhalt férjet a tényleges szolgálat tartama alatt utoljára megillette volna abban az esetben, ha nem lakott volna természetbeni lakásban. Ha az özvegy a természetbeni lakásból a férje elhalálozásának napját követő lakbérnegyed letelte után költözik ki, a kiköltözése napjától kezdve annak a lakbérnegyednek végéig, amelyben a természetbeni lakásból kiköl-

tözött, az özvegyet megillető lakáspénznek aránylagos részét kell fizetni.

63. §.

A lakáspénzt havi előzetes részletekben kell kiszolgáltatni; annak élvezete a férj elhalálozásának napját követő második lakbérnegyedétől kezdődik és annak a lakbérnegyednek a végével szűnik meg, amelyben az özvegyi nyugdíj élvezete megszűnik.

*

Az özvegy részére a férj halálát követő lakbérnegyed végéig folytatólagosan ki kell fizetni azt a lakáspénzt, amely az elhalt férj részére ez alatt az idő alatt járna abban az esetben, ha még életben volna.

Ha az elhalt férj után az özvegyen kívül ellátásra igényjogosult elvált nő, esetleg nők, vagy szülőtlén árvával egyenlőnek tekintendő árvák is maradtak hátra, az előbbi bekezdésben említett lakáspénznek háromötöd részét az özvegy kapja, a fennmaradó kétötöd részen pedig az említett nők és a szülőtlén árvák egyenlő mértékben osztoznak.

Ha az elhalt férjnek nincs özvegye és utána ellátásra igényjogosult elvált nő, esetleg nők, vagy szülőtlén árvával egyenlőnek tekintendő árvák vagy az említett nők és említett árvák is maradtak hátra, a szóban levő lakáspénzen az említettek egyenlő mértékben osztoznak.

64. §.

A férjétől törvényesen elvált és ellátásban részesülő nő az 1934. évi május hó 1-től kezdődőleg az özvegy részére járó lakáspénznek felére tarthat igényt. Ha a férj után özvegy és ellátásra jogosult elvált nő (nők) maradt hátra, az özvegy és az elvált nő (nők) az özvegyi nyugdíj

díj megosztásának arányában az özvegy részére járó lakáspénzen osztozik.

III. TEMETÉSI JÁRULÉK.

65. §.

Törvényes özvegyi ellátást élvezett minden elhalt özvegy után temetési járulék jár azoknak, akik az elhaltnak gyógykezeltetéséről és eltemetetéséről gondoskodtak.

A temetési járuléknak az összege az elhalt özvegynek az elhalálozás hónapjában járt havi özvegyi nyugdíjnak a kétszerese.

NEGYEDIK FEJEZET.

Házasságon kívül született gyermekek, felmenő ágbeli rokonok és szülőtlén testvérek.

Nevelési járulékok házasságon kívül született gyermekek részére.

66. §.

A 3. §-ban felsorolt okok valamelyikéből elhalt hivatásos katonai (csendőőr) személyek házasságon kívül született ellátatlan gyermekeinek nevelési járulékra van igényük, ha:

a) az apaságot a bíróság megállapította vagy azt az atya bíróságon kívül elismerte;

b) az atya a gyermek létfenntartásához hozzájárult;

c) a gyermek létfenntartása nevelési járulék nélkül veszélyeztetve volna és

d) az 53. §-ban említett kizáró okok egyike sem forog fenn.

Ha az atya a gyermek létfenntartásához nem járult hozzá, a nevelési járulékot méltánylást érdemlő esetekben a honvédelmi (belügy-) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg engedélyezheti.

A nevelési járulékot — törvényes és törvénytelenül született gyermek ellátási igényeire való tekintet nélkül — a házasságon kívül született atyátlan gyermekek részére ugyanolyan mértékben kell kiszolgáltatni, mint az atyátlan törvényes gyermekek (54. §.) részére, a házasságon kívül született szülőtlén gyermekek részére pedig, mint a szülőtlén törvényes gyermekek (55. §.) részére.

A nevelési járulék élvezetének kezdetét esetről-esetre kell megállapítani, a beszüntetés tekintetében az 58. §. határozványait kell értelemszerűen alkalmazni.

Felmenő ágbeli rokonok és szülőtlén testvérek ellátása.

67. §.

Ha valamely hivatásos katonai (csendőr) személy a 3. §-ban felsorolt okok valamelyikéből halt meg és utána ellátásra jogosult özvegy (volt feleség) vagy ilyen árvák nem maradtak, akkor a felmenő ágbeli rokonok részére, amennyiben létfenntartásuk az elhalttól kapott állandó segítség nélkül bebizonyítottan veszélyeztetve lenne és rászorultságuk és keresetképtelenségük igazolva van, a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg járadékot ítélhet oda.

68. §.

A 67. §-ban említett előfeltételek mellett a szülőtlén testvérek részére is odaítélhet a honvédelmi (belügy) miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg járadékot akkor, ha életük 24., illetőleg 17. évét még nem töltötték be. E korhatárok átlépése után a szülőtlén testvérek a járadékok odaítélésénél csak ama további feltétel mellett jönnek tekintetbe, ha sínylődők vagy nyomorékok, vagy valamely tartósan költséges kezelést igénylő

betegségben szenvednek és minden esetben teljesen munka- és keresetképtelenek. A jelen törvényben az ellátási illetmények élvezetéből való kizárásra nézve megállapított feltételeket a felmenő ágbeli rokonoknál és a szülőtlén testvéreknél értelemszerűen alkalmazni kell.

Az odaítélésnél az említett személyeket a következő sorrendben kell tekintetbe venni: szülők, szülőtlén testvérek, nagyszülők, dédsülők.

A járadék összege.

69. §.

A járadék összegét esetről-esetre kell megállapítani, ez azonban nem haladhatja meg:

felmenő ágbeli rokonok részére egyenként az özvegyi nyugdíj egyharmadát, összesen annak felét,

szülőtlén testvérek részére egyenként az özvegyi nyugdíj egyötödét, összesen annak felét.

A felmenő ágbeli rokonok vagy szülőtlén testvérek részére a járadékok csak olyan legmagasabb összegekig terjedőleg állapíthatók meg, hogy azok a házasságon kívül született gyermekek netaláni nevelési járulékaival együtt az özvegyi nyugdíj másfélszeresét ne haladják meg.

Az olyan felmenő ágbeli rokonok és szülőtlén testvérek járadékai, akik az elhalttal nem éltek közös háztartásban, ezen felül nem haladhatják meg azt az összeget, amellyel őket az elhalt állandóan segítetté.

A járadék élvezetének kezdete és tartama.

70. §.

A járadékot a felmenő ágbeli rokonok és olyan szülőtlén testvérek részére, akik a 67. §-ban említett korhatárt átlépték, rászorultságuk és

keresetképtelenségük tartamára, egyéb szülőtlentestvérek részére pedig rászorultságuk tartamára kell kiszolgáltatni, de legkésőbb 24., illetőleg 17. életévük betöltéséig vagy korábbi ellátásukig. (59. §.)

A járadék élvezetének kezdetét esetről-esetre kell megállapítani; a beszüntetés tekintetében a 49. és 58. §-ok határozványait kell értelemszerűen alkalmazni.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Vegyes, átmeneti és záró határozványok.

71. §.

A csendőrség olyan tagjainak, valamint ezek olyan hátrahagyottainak ellátása tekintetében, akik az 1912:LXV. törvénycikk alapján az 1934. évi január hó 1-én már ellátásban részesültek, az 1912:LXV. törvénycikk hatálya alá tartozó alkalmazottakra vonatkozólag mindenkor érvényes ellátási szabályokat kell alkalmazni.

72. §.

A nyugdíjjáradékokból (19. §.) a honvédelmi miniszter kezelése és elszámolása alá helyezendő alapot kell létesíteni, amely a tényleges és nyugdíjállományú havidíjasok és altisztek és ezek családjai jóléti intézményeinek létesítésére, előmozdítására és támogatására szolgálnak.

*

A csendőregyénektől levont nyugdíjjáradékokból a belügyminiszter kezelésében és elszámolásában külön csendőrségi nyugdíjjáradék-alap létesült, az e szakaszban közölt rendeltetéssel.

73. §.

A hadsereg leszerelésének tartama alatt a polgári pályán való elhelyezkedés céljából illeték-

nélküli szabadságon vagy a rendelkezési állományban töltött időnek legfeljebb egy évig terjedő részét be kell számítani. (6. §.)

74. §.

A család ellátása tekintetében az ellenség előtt eltűnt személyeket az ellenség előtt elesett katonai (csendőr) személyekkel, az egyébként eltűnt és fel nem található személyeket pedig az elhalt katonai (csendőr) személyekkel kell egyenlőknek tartani. Az egyéb törvényes előfeltételek fennforgása esetén tehát a hozzátartozók részére azokat az ellátási illetményeket kell folyósítani, amelyek az eltűntnek tényleg bekövetkezett elhalálása esetében e törvény szerint járnának, még pedig az eltűnést követő hónap elsejétől kezdve mindaddig, amíg az eltűnt ismét előkerül, hacsak az ellátási illetményeket e törvény határozványai szerint nem kell már előbb beszüntetni.

A kiszolgáltatott ellátási illetményeket egészen vagy részben csak akkor és annyiban kell visszafizetni, ha és amennyiben az eltűnt és hozzátartozói ugyanarra az időre másféle illetményeket kaptak.

75. §.

Allandó ellátást élvező hivatásos katonai (csendőr) egyének részére, gazdasági önállóságuk előmozdítása céljából, a pénzügyminiszterrel egyetértőleg rendeleti úton megállapítandó feltételek mellett, a megállapított törvényszerű nyugdíj két évi összegéig terjedhető kamatmentes nyugdíjelőleget lehet engedélyezni, a kincstár érdekeinek feltétlen biztosítása mellett.

Ezen előleget a megállapított nyugdíj havi összegének legalább egyharmadát kitevő havi részletekben kell visszafizetni.

A jelen törvény 76. §-ának korlátozó rendelkezéseit ezen nyugdíjelöltek behajtása tekintetében nem lehet alkalmazni.

Akinek nyugdíja bárminemű előjegyzett tartozással meg van terhelve, az nyugdíjelölteget nem kaphat.

*

E törvényszakasz végrehajtását az 1930. évi 20. számú Honvédségi Közlönyben 56.813/4.—1930. szám alatt közzétett körrendelet szabályozza.

A nyugdíjelölteget a belügyminiszter meghallgatásával csendőregyének részére is a honvédelmi miniszter engedélyezi a pénzügyminiszter által e célra rendelkezésre bocsátott — a honvédelmi minisztérium által kezelt — összeg terhére.

A fent hivatkozott körrendelet VII. szakaszában foglaltak értelmében nyugdíjelöltek iránti kérelmek 1930. október hó 16-ika óta nem terjesztetők elő.

76. §.

1. Az e törvény alapján járó ellátási illetményekre vezethető bírói végrehajtási és biztosítási intézkedések tekintetében az érvényben levő végrehajtási jogszabályok irányadók, amennyiben ez a törvény különös rendelkezéseket nem tartalmaz.

2. A temetési járulékot csak temetési költségek fejében és csak az összeg egyharmadának erejéig lehet végrehajtás alá venni vagy biztosítási intézkedések tárgyává tenni.

3. A végrehajtási és biztosítási intézkedések szempontjából egy tekintet alá esik:

a) a lakáspénz a lakbérrel;

b) az árvajáradékok (61. §.), a házasságon kívül született gyermekek nevelési járuléka

(66. §.) és a szülőtlén testvérek járadékai (68. §.) a törvényes gyermekek nevelési járulékaival;

c) a felmenő ágbeli rokonok járadékai (67. §.) az özvegyi nyugdíjakkal.

4. A végrehajtás alól való mentesség tekintetében a rokkantak ellátási és ételmezési illetményei alatt csak a rokkantházi ellátásban részesülő személyek illetményeit (rokkantahavidíjat, rokkantzsoldot, lakáspénzt, sérülési pótdíjat kell érteni.

5. A végrehajtás alól teljesen kivett összeget az illetmények végrehajtás alá eső részének kiszámításánál is figyelmen kívül kell hagyni.

6. Az előző rendelkezések alkalmazását a kötelezett és a hitelezők között létrejött valamely megegyezés sem ki nem zárhatja, sem nem korlátozhatja. Engedményezés, utalványozás, elzálogosítás vagy más jogügylet útján tett minden olyan intézkedés, amely e rendelkezésekkel ellenkezik, jogilag érvénytelen és ennél fogva ilyen alapon levonások sem eszközölhetők.

77. §.

1. Követeléseknek közigazgatási úton való behajtása tekintetében az erre nézve érvényben levő szabályok irányadók, amennyiben ez a törvény különös rendelkezéseket nem tartalmaz. Engedményezésen, utalványozáson, elzálogosításon, vagy más jogügyleteken alapuló levonások nem tekinthetők közigazgatási úton való behajtásnak.

2. A lakáspénzt, a sérülési pótdíjakat, temetési járulékot nem lehet követeléseknek közigazgatási úton való behajtására igénybe venni.

3. A 76. §. 3. b) és c) pontjainak rendelkezései a közigazgatási úton való behajtásnál is alkalmazást nyernek.

4. A hátramaradottak ellátási díjaiból köz-

igazgatási úton behajthatók az ezeknél az ellátási díjaknál, valamint családi illetményeknél előállott túlélvezmények; a családi illetményeknél előállott túlélvezményeket azonban csak az illető személyek részére utólag odaftélt ellátási díjaknak az e túlélvezmények idejére eső részleteiből lehet behajtani.

78. §.

A szolgálatképtelenséget és a keresetképtelenség fokát felülvizsgálat útján állapítják meg.

79. §.

Az 1918. évi november hó 1-től a jelen törvény életbelépése napjáig (1921. VIII. 1.) a hadsereg létszámának apasztása érdekében, az 1875. évi LI. t. c. rendelkezéseinek mellőzésével elrendelt nyugállományba helyezések érvényesek.

80. §.

A nyugállományú katonai egyének azokért a katonai bűncselekményekért, valamint általában a katonai fölé- és alárendeltségi viszonyba ütköző azokért a büntetendő magatartásokért, nemkülönben mindazokért a fegyelmi kihágásokért, amelyeket katonai egyenruhában követnek el, azok a nyugállományuak pedig, akik ebben a minőségükben a 84. §-ban említett alkalmazásban állanak, valamint mindazok az egyéb személyek, akik a hivatásos egyénekével azonos illetmény-szabályzatokon nyugvó ténylegességi illetményeket élveznek, mindenkor és minden cselekményért (jövődéki kihágások kivételével) a katonai büntető-bíráskodás, illetőleg fegyelmi fenytő hatalom alatt állanak. Fegyelmi fenytő hatalom alatt állanak továbbá a 84. §-ban említett alkalmazásban nem álló nyugállományú katonai egyének is

a katonai szolgálati szabályoknak a katonai parancsnokságokkal és hatóságokkal való írásbeli érintkezés alkalmával történt áthágása, valamint a jelentkezési szabályok meg nem tartása, végül a katonai egyenruhának az idevonatkozó szabályok által meg nem engedett viselése miatt.

81. §.

Az e törvény szerint kijáró katonai (csendőrségi) ellátást a honvédelmi (belügy) miniszter ítéli oda és intézkedik az ellátási díjak beszüntetése iránt is.

82. §.

Az 1875:LI. törvénycikk 12., 13., 63., 64., 65. és 66. §-aiban felsorolt alkalmazásokban az e törvény életbelépéséig eltöltött időt a nyugdíj megállapításánál úgy kell számítani, mint eddig. Az ilyen szolgálati időnek a jelen törvény 10. §-a alapján való felemelt beszámításának azonban helye nincsen.

*

Az 1875:LI. törvénycikknek e szakaszban idézett §-ai a katonai iskolákban tanári vagy oktató-tiszti minőségben, továbbá a térképezésnél töltött szolgálatokra és a behajózás idejére stb. vonatkoznak. E szolgálatoknak minden 12 hónapja 16 hónapnak számít.

83. §.

A sebesülési pótdíjak helyett a jelen törvény életbelépéséig odaftélt személyi pótdíjakat e törvény határozványai tekintetében egyenlőnek kell tartani a sérülési pótdíjakkal.

Az ilyen személyi pótdíjakat azonban be kell szüntetni, ha ugyanazokért a fogvatkozásokért e törvény szerint sérülési pótdíjat ítélnek oda.

84. §.

E törvény a kihirdetése napját követő hónap elsején lép életbe és határozmányait az állami közigazgatás más ágazatainál alkalmazott hivatásos katonaszemélyekre és azok hátramaradottaira is alkalmazni kell.

*

Az Országos Törvénytarban kihirdettetett 1921. július 28-án. Hatályba lépett 1921. augusztus hó 1-én.

85. §.

E törvényt a honvédelmi (csendőrségre nézve a belügy-) miniszter hajtja végre, aki az érdekelt miniszterekkel egyetértően jár el.

II.

Próbacsendőrök ellátása.

Az 1929. évi XV. törvénycikk a m. kir. honvédség legénységi állományú egyéneinek és az ily egyének hátramaradottainak ellátásáról.

1. §.

Az 1921:XXXII. törvénycikkben nem említett m. kir. honvédségi legénységi állományú egyének (próbacsendőrök), nemkülönbön ezek özvegyeinek és árváinak ellátása tekintetében — az alábbi eltérésekkel — az 1921. évi XXXII. törvénycikknek a határozmányai nyerne alkalmazást.

Az 1921:XXXII. törvénycikkben nem említett legénységi állományú egyének (próbacsendőrök) és ezek hátramaradottaik az ellátás szempontjából az 1921:XXXII. törvénycikkben említett legénységi állományú egyénekkal és hátramaradottaikkal esnek egy tekintet alá.

Az 1921:XXXII. törvénycikk 2. §-ának b) és c) pontjaiban, továbbá a 4., 8., 19. és 72. §-aiban, végül 40. §-ának 4. pontjában foglalt határozmányok az 1921:XXXII. törvénycikkben nem említett legénységi állományú egyénekre, illetőleg ezek hátrahagyottaira nem nyerhetnek alkalmazást.

Az 1921:XXXII. t.-c.-ben nem említett azoknak az egyéneknek (próbacsendőröknek), akiknek beszámítható szolgálati ideje (természetesen a beszámítható katonai szolgálati idővel együtt) a kilenc évet és hat hónapot meghaladja, állandó ellátásra van igényük abban az esetben, ha nyugállományba helyeztetnek és ha a tényleges szolgálat alatt önhibájukon kívül tartósan szolgálatképtelenné, azaz a katonai (csendőrségi) szolgálatra egyszersmindenkorra alkalmatlanokká váltak.

A fentemlített azoknak az egyéneknek, akiknek beszámítható szolgálati idejük a kilenc évet és hat hónapot nem haladja meg, végkielégítésre van igényük abban az esetben, ha valóságos hűsz havi tényleges szolgálati idő után önhibájukon kívül tartósan szolgálatképtelenné, azaz katonai (csendőrségi) szolgálatra egyszersmindenkorra alkalmatlanokká váltak.

Végkielégítésre van igényük a fentemlített azoknak az egyéneknek is, akiket az 1921:XLIX. törvénycikk 8. §-ában megkívánt valósággal eltöltött 12 évi szolgálati kötelezettség letelte után a tényleges szolgálat kötelékéből saját kéremükre elbocsátanak.

Azoknak a fentemlített egyéneknek, akiket a kötelezettség letelte előtt bocsátanak el saját kérelmükre a tényleges szolgálat kötelékéből, továbbá azoknak, akik hűsz hónapnál kevesebb valósággal eltöltött szolgálati idő után válnak tartósan szolgálatképtelenné, — amennyiben az utóbbiak nem esnek az 1921:XXXII. törvény-

cikk 3. §-ában foglalt rendelkezések alá — ellátásra nincsen igényük, s az ily egyének az 1921:XXXII. törvénycikk 9. §-a alapján sem részesíthetők ellátásban.

A jelen §. alapján végkielégítésre jogosult egyének végkielégítését a tényleges szolgálat utolsó hónapjában járt, nyugdíjba beszámítható illetmények alapulvétele és pedig:

a) azoknál, akik szolgálatképtelenség miatt váltak ki a tényleges szolgálat kötelekéből valósággal eltöltött húsz hónapnál több, de két évnél kevesebb beszámítható szolgálati idő esetén az említett illetményeknek hat havi összegével,

két évnél több, de öt évnél kevesebb beszámítható szolgálati idő esetén az említett illetmények tizenkét havi összegével,

öt évnél több, de kilenc évet és hat hónapot meg nem haladó beszámítható szolgálati idő esetén az említett illetmények huszonnégy havi összegével;

b) azoknál, akik a valóságban eltöltött tizenkét évi szolgálati kötelezettség letelte után váltak ki a tényleges szolgálat kötelekéből, az említett illetmények harmadik havi összegével egyenlő összegben kell megállapítani.

Az 1921:XXXII. törvénycikkben nem említett legénységi állományú egyéneknek az 1922. évi december hó 31-ike előtt katonai szolgálatban eltöltött idejét — tekintet nélkül annak esetleges megszakítására — az 1921:XXXII. törvénycikk rendelkezései szerint kell számítani.

A jelen §. alapján állandó ellátásra igényjogosult egyéneknek lakáspénzre is igényük van; a lakáspénz mérve szempontjából a m. kir. csendőrökkel esnek egy tekintet alá.

A jelen §. alapján a tényleges szolgálat kötelekéből végkielégítéssel elbocsátott egyének hozzátartozói ellátásra igényt nem tarthatnak.

Ha a jelen szakasz alapján végkielégítést egyént az állami polgári, vagy ezzel egyenlőnek tekintendő, illetve azzal a nyugellátás szempontjából viszonyosságban álló tényleges szolgálat kötelekébe ismét visszaveszik, a végkielégítés előtt eltöltött szolgálati idejét a nyugellátás szempontjából még abban az esetben sem lehet beszámítani, ha a végkielégítés visszafizetése felajánlatnák.

A jelen §-ban említett egyéneknek az 1921. évi XXXII. törvénycikk 23. §-ának a)–g) pontjaiban felsorolt esetekben ugyanolyan összegű sérülési pótdíjra van igényük, mint az 1921:XXXII. törvénycikkben említett legénységi állományú egyéneknek.

A sérülési pótdíj végkielégítés tárgyát nem képezheti, ezt végkielégítés esetén is tovább kell folyósítani.

A jelen §-ban említett azokat az egyéneket, akik a tényleges szolgálat vagy állandó ellátásban létük alatt elmebetegek lettek, s kórházi ápolást igényelnek, a katonai vagy polgári elmeógyógyintézet harmadik osztályában, vagy valamely nyilvános jellegű magángyógyintézetnek (szanatóriumnak) ezzel az osztállyal egyenlőnek tekintendő osztályában kell elhelyezni. Az 1921:XXXII. törvénycikk 39. §-ában foglalt rendelkezéseket az ilyen egyénekre is megfelelően alkalmazni kell.

2. §.

Próbacsendőrökre nem vonatkozik.

3. §.

Azokra a kérdésekre nézve, amelyek az ellátásra igényjogosultakat a jelen törvény alapján megillető ellátásra való igényből erednek, valamint az ebből az igényből kifolyólag az államkincstárral szemben támasztható követelésekre

néve, a határozat hozatalára — minden más eljárás kizárásával — a honvédelmi (belügy) miniszter illetékes.

A miniszter határozata ellen azokban a kérdésekben van helye a közigazgatási bíróság előtti eljárásnak, amelyek arra vonatkoznak, hogy az ellátásban állót milyen összegű ellátás illeti meg; továbbá azokban a kérdésekben, amelyek az ellátásra igényjogosultakat a jelen törvény alapján megillető ellátásokra való igényből erednek, vagy amelyek ebből az igényből kifolyólag az államkincstárral szemben támasztott követelésekre vonatkoznak.

Nincsen helye a közigazgatási bíróság előtti eljárásnak — sem a kérelemnek helyet adó, sem a kérelmet megtagadó határozata ellen — az 1927:VI. törvénycikk 2. §-ában felsorolt esetekben.

E törvénycikk hatálya alá tartozó egyének vagy hozzátartozójának ellátásával kapcsolatos olyan kérdés, amelyet az 1927:VI. törvénycikk vagy valamely más törvény nem utal a közigazgatási bíróság hatáskörébe, illetőleg amelyet az 1927: VI. törvénycikk 2. §-a közigazgatási bírósági eljárás alól kivon, nem vonható közigazgatási bírósági elbírálás alá, mint a m. kir. közigazgatási bíróság hatáskörébe utalt más illetmény- vagy nyugdíjkérdéssel kapcsolatos előkérdés sem.

Jelen törvény azonnal (1929 április 30.) életbe lép és azt a honvédelmi miniszter (próba-csendőrökre vonatkozólag a belügyminiszter) hajtja végre.

*

Azok a próbacsendőrök, akik a próbaszolgálat tartama alatt egészségi szempontból csendőrségi szolgálatra önhibájukon kívül egyszermindenkorra alkalmatlanná válnak, felülvizsgálatra állíthatnak, s ha valóságos (honvédségi és

csendőrségi) szolgálati idejük a 20 hónapot eléri, a fent közölt 1929. évi XV. t.-c. 1. §-a értelmében végkielégítéssel elbocsátatnak, ha pedig betegségüket az 1921:XXXII. t.-c. 3. §-ában felsorolt körülmények között szereztek, állandó nyugállományba helyeztetnek.

A bármi más tekintetben meg nem felelő próbacsendőröket az előljáró csendőrkerületi parancsnokságok, a csendőrségi próbaszolgálat alatt, úgy mint eddig, ezután is ellátás nélkül elbocsátják.

III.

Családi pótlék.

A családi pótlék igénylésére, a folyósítás feltételeire és a családi pótlék megszüntetésére nézve a nyugállományú csendőregyének részére is ugyanazok a rendelkezések érvényesek, amelyeket az 1934. évi zsebkönyvünkben a tényleges állományú csendőregyénekre vonatkozólag közöltünk, azzal az eltéréssel, hogy a családi pótlék összege 1932. július 1-től:

nyugállományú alhadnagyoknál a feleség után havi	6 P — f
más igényjogosult családtag után egyenként havi	12 P — f
nyugállományú tiszthelyettestől lefelé a feleség után havi	5 P 50 f
más igényjogosult családtag után egyenként havi	11 P — f

IV.

A nyugdíjnovella egyéb rendelkezései.

Kedvezményes nyugdíj (özvegyi nyugdíj, nevelési járulék).

Az 1934:I. t.-c. 9. §-a értelmében az 1912: LXV. törvénycikk 42. §-ának (1), (2), (5) és

(6) bekezdésében, valamint 55. §-ának (1), (3), (4) és (5) bekezdésében és 62. §-ának (2) és (3) bekezdésében, továbbá az 1930:XXVI. t.-c. 6. és 7. §-ában foglalt és azokat kiegészítő és módosító rendelkezések kiterjednek az 1921:XXXII. t.-c. hatálya alá tartozó egyénekre és ezeknek ellátásra igényjogosult özvegyeire és árváira is.

Aki az (1) bekezdésben felsorolt §-okban foglalt rendelkezések alapján részesül nyugdíjban, az 1921:XXXII. t.-c. alapján sérülési pótdíjban nem részesülhet.

Az idézett törvényhelyek határozványai szerint azt a csendőregyént:

aki a nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati idejét (9 évet, 6 hónapot és 1 napot) még nem töltötte be, akinek teljes szolgálatképtelenségét azonban minden kétséget kizárólag a szolgálat teljesítése közben vagy a szolgálat teljesítéséből kifolyólag szenvedett baleset vagy más hirtelen, időbelileg pontosan meghatározható, viszonylagosan rövid időszakon belül beállott rendkívül esemény idézte elő, olyanak lehet tekinteni, mintha nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati idejét már betöltötte volna;

aki a nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati idejét már betöltötte, az öt egyébként megillető nyugdíjnál magasabb összegű nyugdíjban lehet részesíteni. Ilyen esetben az engedélyezendő nyugdíj összegét a miniszter esetről-esetre határozza meg, ez az összeg azonban nem haladhatja meg a nyugdíj megállapításánál alapul szolgáló beszámítható javadalmazásának összegét;

aki minden kétséget kizárólag az ellenszegülökkel folytatott harcban, vagy más a szolgálat teljesítése közben előállott viadalban, illetőleg szolgálat közben vagy amiatt ért ortámadás folytán szerzett sérülés következtében

vált mindennemű állami szolgálatra teljesen képtelenné, — szolgálati idejére, valamint arra való tekintet nélkül, hogy ideiglenes vagy végleges minőségben volt-e alkalmazva — a nyugdíj megállapításánál alapul szolgáló beszámítható javadalmazásnak teljes összegével felérő nyugdíjban kell részesíteni.

Özvegyi nyugdíjat lehet engedélyezni a nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati idő betöltése előtt a tényleges szolgálatban elhalt alkalmazott özvegye részére is abban az esetben, ha a férj életét minden kétséget kizárólag a szolgálat teljesítése közben vagy a szolgálat teljesítéséből kifolyólag szenvedett baleset vagy más hirtelen, időbelileg pontosan meghatározható, viszonylagosan rövid időszakon belül beállott rendkívüli esemény következtében vesztette el:

a) ha férjével a tényleges szolgálat ideje alatt, vagy azt megelőzőleg lépett házasságra,

b) ha a házasság megkötésekor a férj még nem volt ötvenhét éves.

c) ha a házasság a férj halálát legalább három hónappal megelőzőleg kötötték és

d) ha az özvegy a férj halálakor férjével együtt élt.

Az előző bekezdésben említett körülmények között életét vesztett alkalmazott özvegyét, ha a férj nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati idejét már betöltötte, az öt egyébként megillető özvegyi nyugdíjnak másfélszeres összegével megállapítandó özvegyi nyugdíjban lehet részesíteni.

Ha a férj minden kétséget kizárólag az ellenszegülökkel folytatott harcban, vagy más, a szolgálat teljesítése közben előállott viadalban, illetőleg szolgálat közben vagy amiatt ért ortámadás folytán szerzett sérülése következtében vesztette életét, — a szolgálati időre, valamint arra való tekintet nélkül, hogy ideiglenes vagy

végleges minőségben volt-e alkalmazva — a hátrahagyott özvegy részére az elhalt férj által utóljára élvezett beszámítható javadalmaszának teljes összegével felérő özvegyi nyugdíjat lehet engedélyezni.

Nevelési járulékot lehet engedélyezni a nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati idő betöltése előtt a tényleges szolgálatban elhalt alkalmazott törvényes, valamint utólagos házasság által vagy királyi kegyelem útján törvényesített gyermekének is abban az esetben, ha az alkalmazott életét, minden kétséget kizárólag a szolgálat teljesítése közben vagy a szolgálat teljesítéséből kifolyólag szenvedett baleset vagy más hirtelen, időbelileg pontosan meghatározható, viszonylagosan rövid időszakon belül beállott rendkívüli esemény következtében vesztette el.

A csendőregyén részére az utóljára élvezett beszámítható javadalmasz teljes összegével felérő nyugdíjat kell engedélyezni, tekintet nélkül arra, hogy a nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati idejét betöltötte-e s hogy ideiglenes vagy végleges minőségben volt-e alkalmazva. abban az esetben, ha a teljes munka- és keresetképtelenségét minden kétséget, kizárólag a szolgálat teljesítése közben ért oly baleset vagy más rendkívüli esemény idézte elő, amely az eset körülményeinél fogva rendkívüli méltánylásra érdemes.

Az ilyen egyén özvegye részére a férj utóljára élvezett beszámítható javadalmasz teljes összegének 98%-ával felérő özvegyi nyugdíjat kell engedélyezni, abban az esetben, ha a férj az előző bekezdésben felsorolt és a tényleges szolgálatban bekövetkezett körülmények folytán vesztette életét.

Abban az esetben, ha az ilyen özvegyi nyugdíjban részesített özvegy újból férjhez

megy, kérelmére az illetékes miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg, a részére engedélyezett özvegyi nyugdíjának 50%-át meghagyhatja.

A felsorolt kedvezményes nyugdíjakat az alkalmazott részére csak a pénzügyminiszter előzetes hozzájárulásával és csak olyan esetekben lehet (kell) engedélyezni, ha a szolgálatképtelenséget előidéző baleset, rendkívüli esemény vagy sérülés és a szolgálatképtelenség, illetve a teljes munka- és keresetképtelenség megállapítása között három évnél hosszabb idő nem telt el.

A felsorolt összes kedvezményes özvegyi nyugdíjakat és a nevelési járulékot szintén csak a pénzügyminiszter előzetes hozzájárulásával és csak olyan esetekben lehet engedélyezni, ha a férj (anya) halálát előidéző baleset, rendkívüli esemény vagy sérülés és a férj (anya) halálának napja között egy évnél hosszabb idő nem telt el.

Az összes kedvezményes nyugdíjak (özvegyi nyugdíjak, nevelési járulék) kérelmezésénél a fentemlített körülményeken kívül még azokat a feltételeket is igazolni kell, amelyeket a kivételes ellátás ismertetésénél (1921:XXXII. t.-c. 9. §.) felsoroltunk.

Elévülés

A szolgálati jogviszonyon alapuló illetmény vagy ellátás kiszolgáltatására irányuló igény megszűnik attól a naptól számított egy év elteltével, amelyben az illetmény vagy az ellátás folyósításának a megszüntetését vagy kiszolgáltatásának megtagadását az érdekelt alkalmazottal az illetékes hatóság (hivatal, stb.) közölte.

Ha a tényleges szolgálat megszűnt anélkül, hogy az illetmény vagy az ellátás folyósításának

megszüntetése vagy kiszolgáltatásának megtagadása az érdekelt alkalmazottal közöltetett volna, az illetmény vagy az ellátás kiszolgáltatására irányuló igény attól a naptól számított egy év elteltével szűnik meg, amely napon az alkalmazott utoljára teljesített tényleg szolgálatot, kivéve azt az esetet, ha szolgálatot betegsége vagy szabadságolása, vagy állástól felfüggesztése, vagy engedély nélküli távolmaradása miatt nem teljesített. Ez utóbbi említett körülmények fennforgása esetén az egyévi határidő attól a naptól számít, amely napon a betegség miatti szolgálatot teljesítő nem teljesítő alkalmazottra nézve szolgálatképességének helyreállítása hatósági orvosi vizsgálat útján megállapított, a szabadságon lévő alkalmazottnál az engedélyezett szabadságidő lejárt, az állástól felfüggesztett alkalmazottnál az állástól felfüggesztés bármilyen okból és bármilyen módon megszűnt, az engedély nélkül távolmaradt alkalmazottnál pedig, amely napon hivatalából kimaradt.

Keresettel bírók ellátásának korlátozása.

Alláshalmozás megszüntetése.

(1934. I. t.-c. 3. §. és 1620/M. E. 1934. sz. r.)

1934 május hó 1-től kezdve részben vagy egészben be kell szüntetni azoknak a nyugállományú egyéneknek (özvegyeknek) az ellátását, akik nyugellátásukon felül

a) az államtól vagy az állammal ellátás szempontjából viszonyosságban álló bármely intézménytől vagy az ezek által kezelt, vagy fenntartott üzemtől, gazdaságtól, vállalatától, vagy intézettől,

b) az állam részéről 30%-ot élvező alap-tőkével (üzletrész-tőkével) érdekelt vagy az ellátás csökkentésének évében, illetve az ezt megelőző három év valamelyikében 100.000 pengőt

előre támogatásban részesülő részvénytársaságtól, intézettől, vállalatától stb.

személyes tevékenységből származó bármilyen címen még külön keresetet, fizetést, jövedelmet, ellátást stb. élveznek, végül, akiknek

c) az államtól vagy önkormányzattól engedélyezett, hasznot hajtó jogosítványuk (kizárólagos dohányszerzési, korlátlan italmérési, mozgóképszínházi, osztálysorsjáték elárúsítási engedély, kövezetvá-, hídvámszedés, gyógyszerári jogosítvány stb.) van, vagy ilyen helyeken kereső alkalmazásban állanak.

Ha a nyugállományú egyének más forrásból eredő jövedelme és az ellátás címen kapott járandóságainak (nyugdíj, lakáspénz, családi pótlék) együttes összege több, mint amennyit a nyugállománybahelyezésekor viselt rendfokozatában tényleges illetményként kapna, úgy a többit kifizetését be kell szüntetni.

Aki a beszámítható javadalmozás teljes összegével felérő nyugdíjra igényt adó szolgálati idő betöltése (39 év, 6 hó, 1 nap) után, vagy létszámcökkentés folytán nem a saját kérelmére került nyugállományba, annál az ellátási díjaknak és a más forrásból eredő jövedelemnek (keresetnek) az együttes összege 50%-kal meghaladhatja annak a ténylegeségi illetménynek az összegét, amelyet kapna a nyugállománybahelyezésekor viselt rendfokozatban, ha még ténylegesen szolgálna.

A nyugdíj (családi pótlék és lakáspénz beszámítása nélkül) és a más forrásból eredő kereset egy hónapra eső együttes összege 300 pengőnél, illetve főiskolai képzettséggel bíróknál 400 pengőnél kevesebbnek nem csökkenthető, vagyis a korlátozás csak oly módon hajtható végre, hogy havi 300, illetőleg 400 pengő érintetlenül maradjon.

Ha a nyugállományú egyének az államtól, vagy önkormányzattól hasznot hajtó jogosítványa van, vagy az ily jogosítvány tulajdonosánál alkalmazásban áll és nyugdíja (lakáspénz, családi pótlék nélkül) a havi 300 pengőt meghaladja, a 300 pengőt meghaladó többlet kifizetését be kell szüntetni.

Az özvegy ellátását akkor kell csökkenteni, ha a más forrásból eredő keresete meghaladja annak az összegnek 50%-át, amelyet az özvegy nyugdíj és lakáspénz címén együttesen élvez. Ebben az esetben az ellátásból az 50%-on felüli többletnek a kifizetését kell beszüntetni.

Nem csökkenthető az özvegy ellátása akkor, ha a szorosan vett nyugdíjának (tehát a lakáspénz és nevelési járulék beszámítása nélkül) és más forrásból eredő keresetének együttes összege a havi 200 pengőt, illetve a főiskolai képzettséggel bíró alkalmazott özvegyénél a havi 300 pengőt nem haladja meg.

Ha az özvegynek hasznot hajtó jogosítványa van, vagy ily jogosítvány tulajdonosánál való alkalmazásából származó keresete és nyugdíja a lakáspénzzel együtt meghaladja a havi 200 pengőt, az özvegyi nyugdíjból a havi 200 pengőt meghaladó rész kifizetését be kell szüntetni.

Ha a nyugállományú egyének családi pótlékban részesülő, illetve az özvegynek nevelési járulékot élvező gyermekei is vannak, a nyugállományú egyénnél a havi 300, illetve 400, özvegyénél a havi 200, illetőleg 300 pengős csökkentésmentes értékhatárok gyermekenként 5%-kal emelkednek.

Az ellátási díjaknak (nyugdíjnak, özvegyi nyugdíjnak, lakáspénznek, családi pótlékknak) teljes vagy részleges megszüntetése csak időleges, s az ellátást újra folyósítani kell, amint megszűnt az az ok, amely miatt az ellátási dí-

jakat egészben vagy részben meg kellett szüntetni.

Az ellátáson felüli keresetet, vagy a hasznot hajtó jogosítvány elnyerését úgy a nyugállományú egyén, mint az özvegy köteles bejelenteni az ellátási díjait számfejtő m. kir. központi illetményhivatal nyugellátási csoportjának (Budapest, I., Pázmán-utca 1.), még pedig az állandó keresetet a keresethez jutástól számított tizenöt napon belül, az állandó kereset emelkedését, csökkenését, vagy megszűnését a változás bekövetkeztétől számított tizenöt napon belül. Nem állandó kereset esetén az egyévi keresmény összegét a következő naptári év január havának 15. napjáig kell bejelenteni.

A bejelentés elmulasztása, vagy valótlan adatok bejelentése következtében jogosulatlanul felvett ellátási részösszegeket a számfejtőség az érdekeltek terhére térítményként előírja és az ellátásnak továbbra is kifizetendő részéből levonja.

V.

A m. kir. közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztése a katonai nyugdíjtörvény hatálya alá tartozó egyének ellátási és családi pótlék ügyeire. (1927:VI. törvénycikk).

1. §. A miniszternek az 1921:XXXII. törvénycikken alapuló ellátási ügyekben, valamint az e törvények alapján ellátásban részesülő egyének családi pótlék ügyeiben hozott határozata ellen, — kivéve az alább felsoroltakat — a közigazgatási bíróság előtti eljárásnak van helye.

2. §. Nincs helye a közigazgatási bíróság előtti eljárásnak, sem a kérelemnek helyt adó, sem a kérelmet megtagadó határozat ellen a következő esetekben:

a) a miniszter által az 1921:XXXII. t.-c. 9. §-a, 15. §-ának c), f), k) és m) pontja, 40. §-ának utolsó bekezdése, 41. §-ának e) pontja, 49. §-ának c) f) és h) pontja, valamint ugyan-ezen §. utolsó bekezdése, 53. §-ának b) pontja, 58. §-ának c), f) és i) pontja, valamint ugyan-ezen §. utolsó bekezdése alapján engedélyezhető ellátások engedélyezésének kérdésében;

b) az 1921:XXXII. t.-c. 10. §-ának hatodik, hetedik és nyolcadik bekezdése, 42. §-ának 3. pontja, 55. §-ának harmadik bekezdése, továbbá az 1912:LXV. t.-c. 42. §-ának ötödik bekezdése és az 1912:LXV. t.-c. 55. §-ának negyedik bekezdése alapján engedélyezhető kedvezményes nyugdíjak és nevelési járulékok engedélyezésének kérdésében;

c) az 1921:XXXII. t.-c. 39. §-ának utolsó-előtti bekezdése alapján az elmebeteg részére engedélyezhető pótlék, valamint az 1921:XXXII. t.-c. 28. §-ának c) pontja esetében, úgyszintén az 5.100/1924. M. E. számú rendelet V. fejezete 10. pontjának az 1921:XXXII. t.-c. 28. §-át kiegészítő utolsó bekezdése alapján engedélyezhető sérülési pótdíj kérdésében;

d) a tizenhetedik életévet betöltött gyermek részére az 1921:XXXII. t.-c. 58. §-ának g) pontja alapján meghagyható vagy újból folyósítható nevelési járulék meghagyásának vagy újból folyósításának kérdésében;

e) az 1921:XXXII. t.-c. 61.§-a alapján engedélyezhető árvajáradék engedélyezésének, valamint 66. §-ának második bekezdése, továbbá 67., 68., 69. és 70. §-ai alapján engedélyezhető járadékok engedélyezésének és megállapításának kérdésében;

f) a nyugdíj vagy más ellátás kegyelem útján felemelésének, a megszakítás miatt be nem számítható szolgálati időnek kegyelem út-

ján való beszámításának vagy ellátásoknak kegyelem útján való engedélyezésének kérdésében;

g) az állandó nyugellátást élvező hivatásos katonai egység részére gazdasági önállóságuk előmozdítása céljából az 5100/1924. M. E. számú rendelet V. fejezetének az 1921:XXXII. t.-c. 75. §-a helyébe lépett 14. pontja alapján engedélyezhető nyugdíjelőleg engedélyezése kérdésében;

h) az 1921:XXXII. törvénycikk alapján járó ellátások végrehajtása alá vételének, valamint az állami követeléseknek az 1921:XXXII. törvénycikk alapján járó ellátásokra történt érvényesítésének kérdésében;

i) abban a kérdésben, vajjon beállottak vagy megszűntek-e az állandó, vagy időleges nyugállománybahelyezésnek az 1921:XXXII. t.-c. 2., 3., 4. és 8. §-ában meghatározott előfeltételei vagy sem;

k) a miniszter által az 1912:XXXV. t.-c. 8. és 9. §-ai alapján engedélyezhető családi pótlék engedélyezésének kérdésében.

3. §. A jelen törvény életbelépése előtti időben jogérvényesen eldöntött ügyekben, feltéve, hogy ezek az ügyek nem tartoznak a jelen törvény 2. §-ában említett esetek közé, a törvény életbelépésének napjától számított harminc napon belül lehet a közigazgatási bíróságnál panasszal élni.

A közigazgatási bíróság a járandóságokat csak a törvény életbelépésének napjától ítélheti meg.

4. §. A jelen törvény 1927. évi május hó 1. napján lép életbe.

*

A nyugdíjnovella értelmében (III. F. 13. §.) az 1921:XXXII. és az 1929:XV. törvénycikk hatálya alá tartozó egyénnek vagy hozzátartozójának ellátásával kapcsolatos olyan kérdés,

amelyet az 1927:VI. t.-c. vagy valamely más törvény nem utal a közigazgatási bíróság hatáskörébe, illetőleg amelyet az 1927:VI. t.-c. 2. §-a a közigazgatási bírósági eljárás alól kivon, nem vonható a közigazgatási bírósági elbírálás alá, mint a m. kir. közigazgatási bíróság hatáskörébe utalt más illetmény- vagy nyugdíjkérdéssel kapcsolatos kérdés sem.

A közigazgatási bíráskodásról az 1896:XXVI. t.-c. és az annak végrehajtása tárgyában kiadott 21.973/M. E. 1896. számú kormányrendelet intézkedik.

A panasziratban a félnek pontosan ki kell fejtenie, hogy mit tart magára nézve sérelmesnek és hogy panaszát milyen jogalapra alapítja. Mindazon iratokat és bizonyítékokat, amelyekre hivatkozás történik, eredetben vagy másolatban csatolni kell.

A panaszt minden esetben 15 nap alatt kell előterjeszteni az ügyben eljáró közigazgatási hatóságnál (L. az 1929:XXX. t.-c. 55. §-át). Elkészés előterjesztett panasz visszautasítandó.

A miniszter határozata ellen beadott panaszt elkésés címén nem lehet visszautasítani abban az esetben, ha panaszos a megtámadott határozatban nem volt figyelmeztetve panaszjogára és a panaszbeadás határidejére.

M. kir. belügyminisztérium.

Belügyminiszter: dr. vitéz Keresztes-Fischer Ferenc.

Allamtitkár: dr. Blaha Sándor.

A belügyminisztérium rendészeti osztályainak főnöke: dr. Szemerjay-Kovács Dénes miniszteri tanácsos.

Helyettese: dr. Horváth Dezső miniszteri osztálytanácsos.

A belügyminisztérium csendőrségi osztályainak ügyköre:

I.

VII. b. (csendőrségi szolgálati) osztály:

a) Szolgálati ügyek:

Tiszti és legénységi állomány megállapítása; szervezeti és területi beosztási ügyek; szolgálati elvi ügyekben döntés; új alakulatok felállítása, alakulatok megszüntetése, áthelyezése, lovasítása és gyalogosítása; lóállomány megállapítása, kiegészítése és gyógykezelésére vonatkozó ügyek; közbiztonságra vonatkozó összes ügyek; döntés elvi jelentőségű szolgálati ügyekben; összpontosítások, megerősítések és karhatalmi kivezénylések; fegyverhasználatra és fontosabb közbiztonsági zavarokra vonatkozó ügyek tárgyalása.

A csendőrség közbiztonsági szolgálata ellen intézett panaszok elintézése, amennyiben azok nem fegyelmi vagy hadtörvényszéki eljárás alá tartoznak;